

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU AUGUSTOWSKIEGO NA LATA
2012 - 2015
Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2016 - 2019

Zlecniodawca

**Starostwo Powiatowe
w Augustowie**
ul. 3 Maja 29
16 - 300 Augustów

Wykonawca

EKOTON sp. z o. o.
Siedziba: ul. Ciepła 12/4, 15-472 Białystok
Biuro: ul. Włókiennicza 7A lok. 14U, 15 - 464 Białystok
tel./fax: (+48) 85 744 67 95
www.ekoton.pl

Zamawiający:

Starostwo Powiatowe w Augustowie

ul. 3 Maja 29
16 - 300 Augustów

Wykonawca:

EKOTON Sp. z o.o.

Siedziba: ul. Ciepła 12/4, 15-472 Białystok
Biuro: ul. Włókiennicza 7A lok. 14U, 15 - 464 Białystok
tel./fax: (+48) 85 744 67 95
www.ekoton.pl

Zespół autorów:

dr Grzegorz Chocian

mgr inż. Beata Gładkowska - Chocian

mgr inż. Agnieszka Olędzka

mgr Anna Ostrowska

Białystok, lipiec 2012

SPIS TREŚCI

A. WPROWADZENIE	4
B. INFORMACJE O ZAWARTOŚCI, GŁÓWNYCH CELACH PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU AUGUSTOWSKIEGO NA LATA 2012 - 2015 ORAZ JEGO POWIĄZANIACH Z INNYMI DOKUMENTAMI.....	5
B.1 POWIĄZANIA PROGRAMU Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI	9
C. INFORMACJE O METODACH ZASTOSOWANYCH PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY	27
D. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROGRAMU ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA.....	28
E. INFORMACJE O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO	29
F. OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA ISTNIEJĄCEGO STAN ŚRODOWISKA	29
G. OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA ISTNIEJĄCEGO STAN ŚRODOWISKA ORAZ POTENCJALNE ZMIANY TEGO STANU W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROGRAMU.....	31
H. OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA STANU ŚRODOWISKA NA OBSZARACH OBJĘTYCH PRZEWIDYWANYM ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIEM.....	33
I. OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA ISTNIEJĄCYCH PROBLEMÓW OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNYCH Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU.....	34
J. OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA CELÓW OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONYCH NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNYCH Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, ORAZ SPOSOBY, W JAKICH TE CELE I INNE PROBLEMY ŚRODOWISKA ZOSTAŁY UWZGLĘDNIONE PODCZAS OPRACOWYWANIA PROGRAMU	39
K. OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA PRZEWIDYWANEGO ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIA, NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARU NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚĆ TEGO OBSZARU, A TAKŻE NA POSZCZEGÓLNE KOMPONENTY ŚRODOWISKA	47
L. PRZEDSTAWIENIE ROZWIĄZAŃ MAJĄCYCH NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO	57
M. PRZEDSTAWIENIE ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROGRAMIE ALBO WYJAŚNIENIE BRAKU ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH	59
N. STRESZCZENIE SPORZĄDZONE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM.....	60

A. WPROWADZENIE

Prognoza oddziaływania na środowisko Programu ochrony środowiska dla powiatu augustowskiego na lata 2012 - 2015 została opracowana na zlecenie Starostwa Powiatowego w Augustowie przez firmę EKOTON sp. z o. o. z Białegostoku.

Zgodnie z prawem ochrony środowiska (Dz. U. 2008 Nr 25 poz. 150 z późn zm.) Prognoza oddziaływania na środowisko jest jednym z podstawowych dokumentów niezbędnych w procedurze postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko planów i programów. Prawo ochrony środowiska nakłada na organ opracowujący Program ochrony środowiska, obowiązek sporządzania prognozy oddziaływania na środowisko. Artykuł 51 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2008 Nr 199 poz. 1227 z późn. zm.) z dnia 3 października 2008 roku, formułuje wytyczne, co do zawartości takiej prognozy. Opracowanie niniejszej Prognozy, ma na celu ocenę skutków przyrodniczych, jakie są przewidziane w wyniku przeprowadzania działań wyznaczonych w powiatowym programie ochrony środowiska.

Zgodnie z ustawą z 3 października 2008 r. prognoza powinna:

1. zawierać:

- a) informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,
- b) informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
- c) propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
- d) informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
- e) streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym;

2. określać, analizować i oceniać:

- a) istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
- b) stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
- c) istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu,

d) cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,

e) przewidywane znaczące oddziaływania na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko

3. przedstawiać:

a) rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru,

b) rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

B. INFORMACJE O ZAWARTOŚCI, GŁÓWNYCH CELACH PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU AUGUSTOWSKIEGO NA LATA 2012 - 2015 ORAZ JEGO POWIĄZANIACH Z INNYMI DOKUMENTAMI

Zgodnie z Polityką ekologiczną państwa władze powiatów są zobowiązane do sporządzania programów ochrony środowiska raz na 4 lata. Dodatkowo, co 2 lata Zarząd Powiatu zobowiązany jest do sporządzenia Raportu z wykonania Programu, który następnie przedstawia się Radzie Powiatu. Program ochrony środowiska powiatu augustowskiego na lata 2012 - 2015 z perspektywą na lata 2016 - 2019 jest aktualizacją Programu ochrony środowiska dla powiatu augustowskiego na lata 2008 - 2011, uchwalonego dnia 30 września 2008 r. przez Radę powiatu augustowskiego Uchwałą Nr 122 / XXI / 08.

Program określa zadania i cele krótkoterminowe (4-letnie), oraz zadania długookresowe (przewidziane do roku 2019). Głównym celem programu jest określenie polityki zrównoważonego rozwoju powiatu augustowskiego, która ma być realizacją Polityki ekologicznej państwa w skali regionu.

Główne funkcje Programu ochrony środowiska powiatu augustowskiego na lata 2012 - 2015 to:

- wdrażanie zasady zrównoważonego rozwoju,

- realizację Polityki ekologicznej państwa na terenie powiatu augustowskiego,
- strategiczne zarządzanie analizowanym terenem w zakresie ochrony środowiska i gospodarki odpadami,
- zestawienie informacji na temat stanu środowiska przyrodniczego oraz jego poszczególnych komponentów,
- podsumowanie stanu środowiska poprzez zidentyfikowanie mocnych i słabych stron powiatu, a także określenie głównych zagrożeń ekologicznych i szans rozwoju powiatu,
- wskazanie działań mających na celu poprawę stanu środowiska przyrodniczego

Program ochrony środowiska dla powiatu augustowskiego na lata 2012 - 2015 swym zakresem obejmuje informacje ogólne (m.in. środowiskowe i gospodarcze) o powiecie, charakterystykę aktualnego stanu środowiska wraz z jej podsumowaniem przy pomocy analizy SWOT. Program ocenia realizację dotychczasowego programu ochrony środowiska. Ustalenia programu obejmują priorytety i działania ekologiczne, cele i kierunki ochrony środowiska oraz plan operacyjny określający przedsięwzięcia wytypowane na podstawie zdefiniowanych wcześniej celów. Program porusza zagadnienia systemowe związane z zarządzaniem i monitoringiem środowiska oraz monitoringiem realizacji programu, a także aspekty finansowe realizacji programu.

Nadrzędnym celem niniejszego Programu jest zrównoważony rozwój powiatu augustowskiego przy poprawie i promocji środowiska naturalnego. W Programie wyznaczono 10 długoterminowych celów:

1. Kontynuacja działań związanych z poprawą jakości powietrza.

Cele krótkoterminowe:

- Utrzymanie poziomu strefy A na obszarze powiatu pod względem wskaźników: poziomu dopuszczalnego, poziomu docelowego, poziomu długoterminowego poprzez ograniczenie emisji ze źródeł powierzchniowych, liniowych i punktowych.

2. Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód powierzchniowych oraz ochrona jakości wód podziemnych i racjonalizacja ich wykorzystania.

Cele krótkoterminowe:

- Zapewnienie dobrej jakości wody pitnej mieszkańcom.
- Racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi powiatu.

- Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych poprzez zapobieganie eutrofizacji.
- Zwiększanie retencyjności w zlewniach umożliwiające zapobieganie skutkom suszy i powodzi.
- Kształtowanie rzek i zbiorników wodnych zapewniające stabilność systemów przyrodniczych.

3. Zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie różnorodności biologicznej na różnych poziomach organizacji.

Cele krótkoterminowe:

- Pogłębienie i udostępnienie wiedzy o zasobach przyrodniczych powiatu.
- Stworzenie prawno-organizacyjnych warunków i narzędzi dla ochrony przyrody.
- Ochrona struktury i zapewnienie stabilności siedlisk i ekosystemów.
- Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazowej na obszarach wiejskich powiatu.
- Zapobieganie konfliktom ekologicznym na obszarach chronionych.

4. Zmniejszenie zagrożenia hałasem poprzez obniżenie jego natężenia do poziomu obowiązujących standardów.

Cele krótkoterminowe:

- Rozpoznanie i ocena stopnia narażenia mieszkańców na ponadnormatywny hałas.
- Eliminacja narażenia mieszkańców na hałas.

5. Ochrona przed polami elektromagnetycznymi

Cele krótkoterminowe:

- Utrzymanie poziomów promieniowania elektromagnetycznego poniżej dopuszczonej wartości.

6. Ograniczanie zużycia energii oraz zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii.

Cele krótkoterminowe:

- Zwiększenie wykorzystania OZE.

7. Zapobieganie powstaniu poważnych awarii przemysłowych.

Cele krótkoterminowe:

- Monitoring obszarów zagrożonych wystąpieniem poważnych awarii przemysłowych.

8. Zrównoważona gospodarka zasobami naturalnymi.

Cele krótkoterminowe:

- Ograniczenie presji wywieranej na środowisko podczas prowadzenia prac geologicznych i eksploatacji kopalin.

9. Ochrona powierzchni ziemi.

Cele krótkoterminowe:

- Zagospodarowanie powierzchni ziemi zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju.
- Identyfikacja obszarów zanieczyszczonych i zdegradowanych, ich rekultywacja i zagospodarowanie.

10. Wzrost świadomości ekologicznej.

Cele krótkoterminowe:

- Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców w zakresie ochrony powietrza i racjonalnej gospodarki odpadami.
- Oszczędność wody oraz jej ochrona jako wynik większej świadomości ekologicznej mieszkańców.
- Pogłębienie świadomości ekologicznej w obrębie pozostałych elementów środowiska.

Cele i zadania z zakresu gospodarki odpadami w powiecie augustowskim zostały określone w Planie Gospodarki Odpadami dla Województwa Podlaskiego na lata 2009 - 2012 oraz Planie gospodarki odpadami województwa podlaskiego na lata 2012 - 2017.

B.1 POWIĄZANIA PROGRAMU Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI

Program ochrony środowiska powiatu augustowskiego stworzony jest w oparciu o cele zawarte w dokumentach strategicznych kraju i województwa oraz planów i programów powiatowych. Uwarunkowania wynikające z dokumentów strategicznych wyższego szczebla oraz z opracowań powiatowych posłużyły do wyznaczenia celów i kierunków ochrony środowiska niniejszego programu, który jest z nimi kompatybilny. Główne założenia tych dokumentów zostały opisane poniżej.

Dokumenty krajowe

Polityka ekologiczna państwa w latach 2009 - 2012 z perspektywą do roku 2016

Określa cele i priorytety ekologiczne, poprzez które wskazuje kierunek działań koniecznych dla zapewnienia właściwej ochrony środowisku naturalnemu. Według PEP najważniejsze działania priorytetowe na najbliższe lata, to m.in.:

- uporządkowanie gospodarki odpadami w tym zamknięcie składowisk odpadów nie spełniających wymogów UE,
- wprowadzenie w życie tzw. zielonych zamówień,
- wzmocnienie kadry inspekcji ochrony środowiska, która usprawni ochronę środowiska i pozwoli na kontrolę przestrzegania prawa,
- wspieranie platform technologicznych i ekoinnowacyjności w ochronie środowiska,
- przywrócenie podstawowej roli miejscowym planom zagospodarowania przestrzennego jako podstawy lokalizacji inwestycji,
- opracowanie krajowej strategii ochrony gleb,
- ochrona atmosfery (w tym realizacja założeń dyrektywy unijnej CAPE, dotyczącej ograniczenia emisji pyłów),
- ochrona wód (w tym redukcja o 75% ładunku azotu i fosforu w oczyszczanych ściekach komunalnych),
- modernizacja systemu energetycznego,

- ochrona przed hałasem (w tym sporządzanie map akustycznych dla wszystkich miast powyżej 100 tysięcy mieszkańców i opracowania programów ochrony środowiska przed hałasem),
- działania związane z nadzorem nad chemikaliami dopuszczonymi na rynek.

II Polityka ekologiczna państwa (dokument z perspektywą do 2025 roku)

Wiodącą zasadą polityki ekologicznej jest zasada zrównoważonego rozwoju, uzupełniona szeregiem zasad pomocniczych i konkretyzujących, które znalazły zastosowanie w rozwiniętych demokracjach. Program stanowi realizację poniższych zasad polityki ekologicznej państwa w skali powiatu, które odzwierciedlają tendencje europejskiej polityki ekologicznej:

- zasada przezorności,
- zasada wysokiego poziomu ochrony środowiska,
- zasada równego dostępu do środowiska przyrodniczego,
- zasada regionalizacji, zasada uspołecznienia,
- zasada "zanieczyszczający płaci",
- zasada prewencji,
- zasada stosowania najlepszych dostępnych technik (BAT),
- zasada subsydiarności,
- zasada klauzul,
- zasada skuteczności ekologicznej i efektywności ekonomicznej.

Krajowy Plan Gospodarki Odpadami

Zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz. U. z 2007 r. nr 39, poz. 251, z późn. zm.) krajowy plan gospodarki odpadami jest nadrzędnym dokumentem w zakresie gospodarki odpadami, z którym muszą być zgodne plany gospodarki odpadami opracowywane na niższych szczeblach administracji. Celem dalekosiężnym KPGO 2014 jest osiągnięcie systemu gospodarki odpadami zgodnego z zasadą zrównoważonego rozwoju, w którym w pełni realizowane są zasady gospodarki odpadami, a w szczególności hierarchia postępowania z odpadami, czyli po pierwsze zapobieganie powstawania odpadów, a następnie przygotowanie do ponownego użycia, recykling, inne

metody odzysku, unieszkodliwianie, przy czym najmniej pożądanym sposobem ich zagospodarowania jest składowanie.

Główne cele strategiczne wynikające z KPGO to:

- uniezależnienie wzrostu ilości wytwarzanych odpadów od wzrostu gospodarczego kraju,
- zwiększenie udziału odzysku, w tym w szczególności odzysku energii z odpadów, zgodnego z wymaganiami ochrony środowiska,
- zmniejszenie ilości odpadów kierowanych na składowiska odpadów,
- wyeliminowanie praktyki nielegalnego składowania odpadów,
- utworzenie i uruchomienie bazy danych o produktach, opakowaniach i gospodarce odpadami.

KPGO formułuje również dodatkowe cele szczegółowe dla poszczególnych grup odpadów. W przypadku odpadów komunalnych są to:

- objęcie zorganizowanym systemem odbierania odpadów komunalnych wszystkich mieszkańców najpóźniej do 2015 r.
- objęcie systemem zbiórki odpadów komunalnych 100 % mieszkańców najpóźniej do 2015 r.,
- objęcie 100 % mieszkańców systemem selektywnego zbierania odpadów najpóźniej do 2015 r.,
- zmniejszenie ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania, aby nie było składowanych:
  - w 2013 więcej niż 50 %,
  - w 2020 więcej niż 35 % masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r.
- zmniejszenie masy składowanych odpadów komunalnych do poziomu maks. 60 % wytworzonych odpadów do końca 2014 r.,
- przygotowanie do ponownego wykorzystania i recykling materiałów odpadowych,
- przynajmniej takich jak papier, metal, tworzywa sztuczne i szkło z gospodarstw domowych i w miarę możliwości odpadów innego pochodzenia podobnych do

odpadów z gospodarstw domowych na poziomie minimum 50% ich masy wytworzonej do 2010 roku.

Krajowy Program Oczyszczania Kraju z Azbestu (2009 - 2032)

Dokument wyznacza następujące cele dotyczące azbestu:

- usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest,
- minimalizacja negatywnych skutków zdrowotnych spowodowanych obecnością azbestu na terytorium kraju,
- likwidacja szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko.

Cele te realizowane powinny być przez następujące działania:

- do 2012 r. przeprowadzenie pełnej i rzetelnej inwentaryzacji oraz ustalenie rozmieszczenia terytorialnego azbestu i wyrobów zawierających azbest,
- utworzenie i uruchomienie elektronicznego Systemu Informacji Przestrzennej, do monitoringu usuwania wyrobów zawierających azbest,
- podjęcie prac legislacyjnych umożliwiających egzekwowanie obowiązków nałożonych na podmioty fizyczne i prawne oraz zasilanie danymi elektronicznego systemu monitorowania realizacji Programu,
- działania edukacyjno-informacyjne,
- zadania w zakresie usuwania wyrobów zawierających azbest,
- działania w zakresie oceny narażenia i ochrony zdrowia, w tym działalność Ośrodka Referencyjnego Badań i Oceny Ryzyka Zdrowotnego Związanych z Azbestem.

Program tworzy m.in. następujące możliwości:

- składowanie odpadów azbestowych na składowiskach podziemnych,
- wdrażanie nowych technologii umożliwiających unicestwienie włókien azbestu,
- pozostawianie w ziemi - w dopuszczonych prawem przypadkach - wyrobów azbestowych wycofanych z użytkowania.

Krajowy Program zwiększania lesistości

KPZL jest opracowaniem studialnym, o charakterze strategicznym. Program ten jest instrumentem polityki leśnej w zakresie kształtowania przestrzeni przyrodniczej kraju i zawiera ogólne wytyczne sporządzania regionalnych planów przestrzennego zagospodarowania w dziedzinie zwiększania lesistości, będącej jednym z ważniejszych elementów polityki leśnej państwa (1997). Konsekwentna realizacja celów tej polityki powinna zapewnić zwiększenie lesistości kraju do 30 % w roku 2020 i 33 % po roku 2050. Zwiększenie lesistości kraju uzasadnione jest przede wszystkim potrzebą większego wykorzystania funkcji lasów w:

- retencjonowaniu i łagodzeniu ekstremalnych stanów przepływu wód powierzchniowych i gruntowych,
- przeciwdziałaniu degradacji i erozji gleb oraz stopowieniu krajobrazu,
- wiązaniu CO₂ i gazów przemysłowych z powietrza, wody i gleby oraz neutralizacji ich negatywnego działania,
- korzystnej modyfikacji warunków hydrologicznych i topoklimatycznych na terenach rolniczych,
- zachowaniu zasobów genowych flory i fauny oraz przywracaniu różnorodności biologicznej i naturalności krajobrazu,
- tworzeniu możliwości wypoczynku dla ludności oraz poprawy warunków życia na terenach zurbanizowanych.

Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych (KPOŚK)

Przepisy prawne Unii Europejskiej w zakresie odprowadzania i oczyszczania ścieków komunalnych określone zostały w szczególności w dyrektywie Rady 91/271/EWG z dnia 21 maja 1991 roku, dotyczącej oczyszczania ścieków komunalnych. W Traktacie Akcesyjnym przewidziano, że przepisy prawne Unii Europejskiej w zakresie odprowadzania i oczyszczania ścieków komunalnych określone ww. dyrektywą będą w Polsce w pełni obowiązywały od 31 grudnia 2015 r., do tego czasu:

- wszystkie aglomeracje ≥ 2000 RLM muszą być wyposażone w systemy kanalizacji zbiorczej i oczyszczalnie ścieków o efekcie oczyszczania uzależnionym od wielkości oczyszczalni,
- aglomeracje < 2000 RLM wyposażone w dniu wejścia polski do unii w systemy kanalizacyjne powinny posiadać do tego terminu oczyszczalnie zapewniające odpowiednie oczyszczanie,

- zakłady przemysłu rolno-spożywczego o wielkości > 4000 RLM są zobowiązane do redukcji zanieczyszczeń biodegradowalnych.

KPOŚK określa działania, które będą podejmowane do końca okresu przejściowego, wynegocjowanego dla tej dyrektywy tj. do końca 2015 r. Program stanowi spis przedsięwzięć zaplanowanych do realizacji w zakresie zbierania i oczyszczania ścieków komunalnych (budowy, rozbudowy i/lub modernizacji oczyszczalni ścieków komunalnych i systemów kanalizacji zbiorczej) w aglomeracjach w celu prawidłowego i uporządkowanego procesu implementacji dyrektywy 91/271/EWG. KPOŚK jest dokumentem strategicznym, w którym oszacowano potrzeby i określono działania na rzecz wyposażenia aglomeracji miejskich i wiejskich, o RLM większej od 2 000, w systemy kanalizacyjne i oczyszczalnie ścieków komunalnych. Program koordynuje działania gmin i przedsiębiorstw wodociągowo-kanalizacyjnych w realizacji infrastruktury sanitacji na ich terenach.

Aktualizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych (AKPOŚK 2009 i AKPOŚK 2010)

AKPOŚK 2009 obejmuje:

- wszystkie aglomeracje o RLM $\geq 10\ 000$ objęte AKPOŚK 2005 o skoncentrowanym zaludnieniu i działalności gospodarczej, w stosunku do których wydanie rozporządzenia wyznaczającego aglomerację nie budzi zastrzeżeń i wątpliwości,
- wszystkie aglomeracje o RLM z przedziału $\geq 2000 < 10000$ utworzone rozporządzeniami wojewodów wydanymi przed dniem 28 lutego 2008 r.,

AKPOŚK 2010 swoim zakresem obejmuje wyłącznie dane dotyczące terminów realizacji inwestycji. Pozostałe wartości pozostają zgodne z dokumentem AKPOŚK2009. **Dokumenty wojewódzkie**

Program ochrony środowiska województwa podlaskiego na lata 2011 - 2014

W Programie ujęto analizę uwarunkowań wynikających z polityki ekologicznej państwa oraz pozostałych dokumentów strategicznych krajowych i wojewódzkich. Program zawiera ocenę stanu środowiska województwa podlaskiego z uwzględnieniem prognozowanych danych oraz wskaźników ilościowych charakteryzujących poszczególne komponenty środowiska w latach 2011-2014. W opracowaniu dokonano klasyfikacji i hierarchizacji najważniejszych problemów środowiskowych. W programie określono cele i kierunki ochrony środowiska do 2018 r. oraz cele krótkoterminowe, przewidziane do realizacji do roku 2014.

Cele długoterminowe:

1. Kontynuacja działań związanych z poprawą jakości powietrza

Cele krótkoterminowe:

- wdrażanie i realizacja założeń Programów służących ochronie powietrza,
- spełnienie wymagań prawnych w zakresie jakości powietrza poprzez ograniczenie emisji ze źródeł powierzchniowych, liniowych i punktowych).

2. Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód powierzchniowych oraz ochrona jakości wód podziemnych i racjonalizacja ich wykorzystania

Cele krótkoterminowe:

- zapewnienie dobrej jakości wody pitnej,
- racjonalizacja gospodarowania zasobami wód,
- poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych,
- zwiększenie retencji w zlewniach oraz zapobieganie suszy i skutkom wezbrań powodziowych,
- odtworzenie ciągłości ekologicznej i renaturalizacja rzek.

3. Zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie różnorodności biologicznej na różnych poziomach organizacji: na poziomie wewnątrzgatunkowym (genetycznym), gatunkowym oraz ponadgatunkowym (ekosystemowym) oraz georóżnorodności.

Cele krótkoterminowe:

- pogłębianie i udostępnianie wiedzy o zasobach przyrodniczych województwa,
- stworzenie prawno-organizacyjnych warunków i narzędzi dla ochrony przyrody,
- zachowanie lub odtworzenie właściwej struktury i stanu ekosystemów i siedlisk,
- ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazowej na obszarach wiejskich,

- zapobieganie konfliktom ekologicznym na obszarach chronionych.

4. Zmniejszenie zagrożenia hałasem poprzez obniżenie jego natężenia do poziomu obowiązujących standardów

Cele krótkoterminowe:

- rozpoznanie i ocena stopnia narażenia mieszkańców województwa na ponadnormatywny hałas,
- eliminacja narażenia mieszkańców na hałas.

5. Ochrona przed polami elektromagnetycznymi.

Cele krótkoterminowe:

- utrzymanie poziomów promieniowania elektromagnetycznego poniżej wartości dopuszczalnych.

6. Ograniczanie zużycia energii oraz zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii .

Cele krótkoterminowe:

- zwiększenie wykorzystania niekonwencjonalnych źródeł energii.

7. Zapobieganie powstaniu poważnych awarii przemysłowych.

Cele krótkoterminowe:

- monitoring obszarów zagrożonych wystąpieniem poważnych awarii przemysłowych.

8. Zrównoważona gospodarka zasobami naturalnymi

Cele krótkoterminowe:

- ograniczenie presji wywieranej na środowisko podczas prowadzenia prac geologicznych i eksploatacji kopalin.

9. Ochrona powierzchni ziemi.

Cele krótkoterminowe:

- zagospodarowanie powierzchni ziemi zgodne z zasadami zrównoważonego rozwoju,

- wskazanie obszarów zanieczyszczonych i ich rekultywacja.

10. Wzrost świadomości ekologicznej.

Cele krótkoterminowe:

- wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców w zakresie ochrony powietrza i właściwej gospodarki odpadami,
- oszczędność wody oraz jej ochrona jako wynik większej świadomości ekologicznej mieszkańców,
- wzrost świadomości ekologicznej w obrębie pozostałych elementów środowiska).

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa podlaskiego

Plan określa zasady ochrony środowiska i korzystania z jego zasobów (ogólne i szczegółowe) w zakresie planowania przestrzennego na obszarze województwa podlaskiego.

Zasady ogólne:

- nasycanie obszarów sieci ekologicznej różnymi formami ochrony prawnej ze strefowaniem reżimów ochronnych i zagospodarowania oraz wzmacnianie więzi między obszarami węzłowymi,
- niepodejmowanie decyzji przestrzennych mogących prowadzić do zniszczenia lub dewaloryzacji cennych układów przyrodniczych, w tym przenoszenie działań i urządzeń uciążliwych (tam, gdzie to możliwe) poza obszary sieci ekologicznych,
- podporządkowanie zagospodarowania i działalności gospodarczej w obszarach prawnie chronionych zasadom określonym w planach ich ochrony lub w stanowiących je aktach prawnych,
- zmniejszanie kosztów ekologicznych, społecznych i ekonomicznych funkcjonowania i rozwoju osadnictwa poprzez kształtowanie zwartych przestrzennie obszarów zurbanizowanych i hamowanie „rozlewania się zabudowy” zwłaszcza w obszarach podmiejskich większych miast oraz na terenach atrakcyjnych dla rekreacji,
- zarządzanie popytem na zasoby naturalne we wszystkich formach, a zwłaszcza nieodnawialne, pod kątem oszczędności przestrzeni, surowców i energii,

- dostosowanie zagospodarowania turystycznego i wypoczynkowego do naturalnej chłonności obszarów, a nie kryterium zysku,
- dostosowanie rozwoju rolnictwa i leśnictwa do istniejących układów przyrodniczych, w tym siedliskowych, z wykorzystaniem ich możliwości i predyspozycji - bez osłabienia,
- uwzględnianie nadrzędności ochrony środowiska i krajobrazu również na obszarach wiejskich poza systemami sieci ekologicznej, a zwłaszcza ochrony przed „żywiolową urbanizacją” i chemizacją,
- zmniejszanie transportochłonności osadnictwa i gospodarki poprzez racjonalne rozmieszczenie miejsc pracy, zamieszkania, usług i wypoczynku oraz preferowanie transportu zbiorowego,
- lokalizowanie elementów infrastruktury transportowej w sposób minimalizujący jej negatywny wpływ na środowisko,
- stosowanie nowoczesnych rozwiązań technicznych i technologicznych w transporcie, przemyśle i gospodarce komunalnej, ograniczających do minimum ich negatywny wpływ na środowisko,
- zapewnienie priorytetu działań chroniących wody powierzchniowe i podziemne oraz powiązane z nimi ekosystemy lądowe przed ponadnormatywnymi zanieczyszczeniami i zmianami reżimów hydrologicznych w procesach urbanizacyjnych i gospodarczych, w tym zmniejsza-nie wodochłonności gospodarki komunalnej, przemysłu i rolnictwa,
- uwzględnianie wyników państwowego monitoringu środowiska oraz państwowych norm wykorzystania środowiska w procesach planowania przekształceń i rozwoju zagospodarowania przestrzennego oraz jego realizacji.

W planie zawarte zostało kształtowanie sieci ekologicznej na obszarze województwa. Środowisko przyrodnicze poddano analizie w zakresie uwarunkowań wewnętrznych do zagospodarowania przestrzennego. Plan zagospodarowania przestrzennego województwa precyzuje także kierunki ochrony zasobów środowiska województwa:

1. W zakresie ochrony przyrody:
  - Wdrożenie „Europejskiej sieci ekologicznej NATURA 2000”
  - Ochrona elementów systemu przyrodniczego województwa
2. W zakresie ochrony powierzchni ziemi:

- likwidacja źródeł zanieczyszczeń
- ograniczenie niekorzystnych skutków przemysłowej eksploatacji powierzchniowej złóż surowców mineralnych
- ochrona gleb przed erozją
- ochrona wartościowych gruntów rolnych
- ochrona powierzchni ziemi przed nadzwyczajnymi zagrożeniami środowiska

3. W zakresie ochrony powietrza atmosferycznego

- ograniczenie emisji zanieczyszczeń gazowych i pyłowych oraz jej skutków
- uwzględnienie wyników monitoringu powietrza w procesach sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego
- ustalanie dopuszczalnego poziomu niektórych substancji

4. W zakresie ochrony wód śródlądowych - powierzchniowych i podziemnych

- utrzymanie ilości wód powierzchniowych na poziomie zapewniającym ochronę równowagi biologicznej
- doprowadzenie jakości wód powierzchniowych powyżej albo co najmniej na poziomie wymaganym w przepisach
- eliminowanie źródeł zanieczyszczeń, zwłaszcza w zlewniach rzek wchodzących w skład obszarów prawnie chronionych
- prowadzenie racjonalnej gospodarki zasobami wodnymi
- wdrażanie dyrektyw UE w dziedzinie ochrony wód
- opracowanie planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy
- ustanowienie obszarów ochronnych zbiorników wód śródlądowych
- realizowanie międzynarodowych porozumień z Białorusią i Litwą w sprawie kontroli jakości i ochrony wód granicznych
- przestrzeganie zakazów i nakazów zawartych w decyzjach administracyjnych wyznaczających strefy ochrony pośredniej i bezpośredniej komunalnych ujęć wód
- prowadzenie stałego monitoringu wód śródlądowych w zakresie jakości i ich ilości

5. Ochrona lasów i zadrzewień oraz wzbogacanie ich walorów
6. Ochrona przed hałasem, wibracjami i elektromagnetycznym promieniowaniem niejonizującym
7. Ochrona przed nadzwyczajnymi zagrożeniami środowiska
8. Ochrona przeciwpowodziowa

Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Podlaskiego na lata 2009 - 2012

Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Podlaskiego został przyjęty Uchwałą Sejmiku Województwa Podlaskiego Nr XXXVI/407/09 z dnia 28 grudnia 2009 r. Dokument zawiera analizę stanu gospodarki odpadami w województwie w podziale na rodzaje odpadów, głównych problemów oraz wyznacza cele i działania zmierzające do poprawy tego stanu i wynikające z dokumentu wyższego szczebla jakim jest Krajowy plan gospodarki odpadami 2010. Przedstawione w Planie cele i zadania dotyczą okresu 2009 - 2012 oraz perspektywicznie okresu 2013 - 2020 i dla odpadów komunalnych przedstawiają się następująco:

- utrzymanie tendencji oddzielenia wzrostu ilości wytwarzanych odpadów od wzrostu gospodarczego kraju wyrażonego w PKB,
- zwiększenie udziału odzysku, w tym w szczególności odzysku energii z odpadów, zgodnego z wymaganiami ochrony środowiska,
- gospodarowanie odpadami w województwie w oparciu o regionalne zakłady zagospodarowania odpadów (ZZO),
- zwiększenie ilości zbieranych selektywnie odpadów niebezpiecznych występujących w strumieniu odpadów komunalnych,
- wyeliminowanie praktyki nielegalnego składowania odpadów,
- zmniejszenie ilości odpadów unieszkodliwianych przez składowanie,
- zamknięcie do końca 2009 r. wszystkich składowisk odpadów niespełniających przepisów prawa.

W zakresie gospodarowania odpadami przemysłowymi główne cele przedstawiają się następująco:

- zwiększenie udziału odpadów poddawanych procesom odzysku do 90 % w 2010 r.,

- zmniejszenie udziału odpadów unieszkodliwianych przez składowaniem poniżej 4 % w 2010 r.,
- zwiększenie udziału odpadów poddawanych procesom odzysku do 95 % w 2020 r.,
- zmniejszenie udziału odpadów unieszkodliwianych przez składowanie poniżej 3 % w 2020 r.

Ponadto dla poszczególnych grup odpadów określono cele szczegółowe.

Strategia rozwoju województwa podlaskiego do 2020 roku

Strategia określa misję województwa: Województwo podlaskie regionem aktywnego i zrównoważonego rozwoju z wykorzystaniem walorów środowiska naturalnego, wielokulturowej tradycji i położenia przygranicznego. W ramach tej misji określone zostały cele, m.in. cel 4. Ochrona środowiska naturalnego. Realizowany ma on być poprzez następujące grupy działań:

- rozwój systemów zaopatrzenia w wodę, odprowadzania i oczyszczania ścieków oraz systemu
- gospodarowania odpadami,
- rozwój systemów energetycznych,
- rozwój rolnictwa i obszarów wiejskich,
- rozwój innowacyjności gospodarki regionu,
- rozwój kadr gospodarki regionu w tym kształcenia ustawicznego.

Regionalny Program operacyjny województwa podlaskiego na lata 2007 - 2013

W ramach V osi priorytetowej Rozwój infrastruktury ochrony środowiska określono cel główny, który brzmi: Zachowanie dziedzictwa środowiska naturalnego poprzez inwestycje infrastrukturalne zmniejszające negatywne skutki cywilizacji. Cel ten ma być realizowany przez następujące cele szczegółowe:

- poprawa jakości powietrza poprzez zmniejszenie ilości zanieczyszczeń,
- poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych,
- minimalizowanie ilości wytwarzanych odpadów oraz wprowadzenie systemu gospodarowania odpadami zgodnego z hierarchią postępowania z odpadami,
- wzrost wykorzystania niekonwencjonalnych źródeł energii,

- poprawa stanu infrastruktury technicznej na obszarach słabiej rozwiniętych.

Oś priorytetowa wdrażana będzie poprzez: rozwój regionalnej infrastruktury ochrony środowiska i rozwój lokalnej infrastruktury ochrony środowiska. W ramach regionalnej infrastruktury ochrony środowiska finansowane będą projekty o zasięgu ponadlokalnym, wykraczające swym oddziaływaniem poza obszar jednej gminy takie jak:

- inwestycje dotyczące kompleksowego zagospodarowania odpadów wraz z instalacjami do termicznego przekształcania odpadów z odzyskiem energii,
- rozwój gospodarki wodno-ściekowej województwa podlaskiego ze szczególnym uwzględnieniem obszarów chronionych i zabezpieczenia sanitarnego stref zasobowych komunalnych ujęć wody,
- budowa i przebudowy systemów ciepłowniczych wraz z modernizacją istniejących linii dystrybucji ciepła,
- termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej,
- projekty dotyczące wykorzystania odnawialnych źródeł energii wraz z budową sieci energetycznej dla celów jej dystrybucji,
- projekty dotyczące: zachowania bioróżnorodności gatunkowej, edukacji ekologicznej, tworzenia systemów monitorowania środowiska oraz zakupu wyposażenia dla służb odpowiedzialnych za likwidację skutków zagrożeń naturalnych i poważnych awarii.

W ramach rozwoju lokalnej infrastruktury ochrony środowiska przewiduje się:

- likwidację „dzikich” wysypisk,
- wsparcie rozwoju transportu przyjaznego środowisku,
- wsparcie gospodarki odpadami,
- modernizację systemów ciepłowniczych,
- wsparcie racjonalnego wykorzystania energii.

Plany i programy lokalne

Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Augustowskiego na lata 2008 - 2011

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Augustowskiego obejmuje lata 2008 - 2011 jest aktualizacją i kontynuacją Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Augustowskiego na

lata 2004 - 2007. Program wyznacza następujące cele, w oparciu o nadrzędną zasadę zrównoważonego rozwoju:

- Rozwój infrastruktury ochrony środowiska (Ograniczenie zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych, poprawa jakości powietrza atmosferycznego poprzez ograniczenie emisji zanieczyszczeń, rozpoznanie uciążliwości związanej z hałasem i wibracjami oraz ograniczenie uciążliwości akustycznych, usprawnienie systemu gospodarki odpadami),
- Utrzymanie stanu obecnego, ochrona i racjonalne wykorzystanie zasobów przyrody (zapobieganie poważnym awariom i zagrożeniom naturalnym oraz eliminacja i minimalizacja ewentualnych skutków w razie ich wystąpienia, ochrona i racjonalne wykorzystanie gleb i powierzchni ziemi oraz wód powierzchniowych i podziemnych, ochrona flory i fauny),
- Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii i modernizacja technologii produkcji na przyjazną środowisku (Ograniczenie zużycia energii, systematyczny wzrost udziału źródeł odnawialnych w produkcji energii i zwiększenie wykorzystania energii z regionalnych źródeł odnawialnych, ograniczenie materiałochłonności produkcji i wycofanie z produkcji i użytkowania, bądź ograniczenie użytkowania substancji i materiałów niebezpiecznych),
- Edukacja ekologiczna społeczeństwa (podniesienie świadomości ekologicznej społeczeństwa, kształtowanie postaw proekologicznych mieszkańców oraz poczucia odpowiedzialności za stan środowiska).

Raport z realizacji zadań zapisanych w Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Augustowskiego za lata 2009 - 2010

Dokument jest opracowaniem oceniającym stopień realizacji zadań zapisanych w Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Augustowskiego na lata 2008 - 2011. Raport opracowano w oparciu o dane ankietowe pozyskane od samorządów gminnych, badania środowiska prowadzone przez zakłady, oceny i analizy wykonane przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Białymstoku oraz materiały własne. Dokument, na podstawie analizy poszczególnych komponentów środowiska i zadań zrealizowanych w zakresie ochrony środowiska, formułuje wnioski podsumowujące realizację zadań zapisanych w Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Augustowskiego na lata 2008 - 2011.

Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla powiatu augustowskiego na lata 2008 - 2032

Celem Programu jest:

- instruktaż z zakresu postępowania z wyrobami zawierającymi azbest dla osób fizycznych, prawnych, jednostek organizacyjnych, na których ciążyą określone obowiązki z tytułu posiadania obiektów zawierających materiały azbestowe oraz z tytułu wytwarzania, w wyniku remontów odpadów zawierających azbest,
- stworzenie odpowiednich warunków do wdrożenia przepisów prawnych oraz norm postępowania z wyrobami zawierającymi azbest,
- pomoc mieszkańcom powiatu w realizacji kosztownej wymiany płyt cementowo - azbestowych zgodnie z przepisami prawa,
- identyfikacja dostępnych źródeł finansowania oraz zaprogramowanie wsparcia finansowego przedsięwzięć związanych z usuwaniem azbestu.

Zadaniem Programu jest określenie warunków sukcesywnego usuwania wyrobów zawierających azbest. W Programie zawarte zostały:

- ilości wyrobów azbestowych oraz ich rozmieszczenie na terenie Powiatu,
- szacunkowe koszty usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest (płyt azbestowo - cementowych i rur azbestowo - cementowych),
- propozycje odnośnie udzielenia przez samorząd pomocy mieszkańcom w realizacji programu.

Powiatowy Plan Gospodarki Odpadami na lata 2008 - 2011

Powiatowy plan gospodarki odpadami określa:

1) aktualny stan gospodarki odpadami, w tym:

- rodzaj, ilość i źródła powstawania wszystkich odpadów, w szczególności odpadów innych niż niebezpieczne,
- rodzaj i ilość odpadów poddawanych poszczególnym procesom odzysku,
- rodzaj i ilość odpadów poddawanych poszczególnym procesom unieszkodliwiania,
- istniejące systemy zbierania wszystkich odpadów, w szczególności odpadów innych niż niebezpieczne,
- rodzaj, rozmieszczenie oraz moc przerobową instalacji do odzysku i unieszkodliwiania wszystkich odpadów, w szczególności odpadów innych niż niebezpieczne,

- wykaz podmiotów prowadzących działalność w zakresie zbierania, odzysku oraz unieszkodliwiania odpadów innych niż niebezpieczne, uwzględniające podstawowe informacje charakteryzujące z punktu widzenia gospodarki odpadami obszar, dla którego jest sporządzany plan gospodarki odpadami, a w szczególności położenie geograficzne, sytuację demograficzną, sytuację gospodarczą oraz warunki glebowe, hydrogeologiczne i hydrologiczne, mogące mieć wpływ na lokalizację instalacji gospodarki odpadami,
- identyfikację problemów w zakresie gospodarowania odpadami, w szczególności odpadami innymi niż niebezpieczne,

2) prognozowane zmiany w zakresie gospodarki odpadami, w tym również wynikające ze zmian demograficznych i gospodarczych

- cele w zakresie gospodarki odpadami z podaniem terminów ich osiągnięcia, w szczególności w zakresie gospodarki odpadami innymi niż niebezpieczne,

3) działania zmierzające do poprawy sytuacji w zakresie gospodarki odpadami, w tym:

- działania zmierzające do zapobiegania powstawaniu odpadów,
- działania zmierzające do ograniczenia ilości odpadów i ich negatywnego oddziaływania na środowisko,
- działania wspomagające prawidłowe postępowanie z odpadami w zakresie zbierania,
- transportu, odzysku i unieszkodliwiania odpadów, w szczególności odpadów innych niż niebezpieczne,
- plan redukcji ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji, kierowanych na składowiska odpadów,
- sposób realizacji planu zamykania instalacji, w szczególności składowisk odpadów i spalarni odpadów, niespełniających wymagań ochrony środowiska, których
- modernizacja nie jest możliwa z przyczyn technicznych lub jest nieuzasadniona z przyczyn ekonomicznych, wynikającego z wojewódzkiego planu gospodarki odpadami,
- oraz harmonogram realizacji tych działań i instytucje odpowiedzialne za ich realizację.

- 4) projektowany system gospodarki odpadami, w szczególności gospodarki odpadami innymi niż niebezpieczne, w tym odpadami komunalnymi, uwzględniający ich zbieranie, transport, odzysk i unieszkodliwianie,
- 5) szacunkowe koszty inwestycyjne i eksploatacyjne proponowanego systemu, szacunkowe koszty realizacji poszczególnych działań oraz sposoby finansowania realizacji zamierzonych celów,
- 6) system monitoringu i oceny realizacji zamierzonych celów pozwalający na określenie sposobu oraz stopnia realizacji celów i zadań zdefiniowanych w planie gospodarki odpadami, z uwzględnieniem ich jakości i ilości.

Strategia rozwoju powiatu augustowskiego do 2020 roku

Strategia określa misję i cele strategiczne rozwoju powiatu augustowskiego do roku 2020. Misja dokumentu została określona następująco: Powiat Augustowski obszarem zrównoważonego rozwoju i wzrostu poziomu życia jego mieszkańców poprzez efektywne wykorzystanie zasobów lokalnych przy poszanowaniu walorów kulturowych regionu. Strategia określa następujące cele I rzędu:

1. Infrastruktura techniczna jako czynnik warunkujący poprawę standardu życia mieszkańców oraz rozwój gospodarczy Powiatu Augustowskiego

Realizowany przez cele II rzędu:

- Modernizacja układu komunikacyjnego Powiatu Augustowskiego
- Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska przyrodniczego poprzez proekologiczny rozwój infrastruktury technicznej

2. Rozwój infrastruktury społecznej maksymalnie uwzględniający potrzeby i aspiracje społeczności lokalnej

Realizowany przez cele II rzędu:

- Rozwój systemu edukacji uwzględniający potrzeby rynkowe
- Poprawa dostępności do obiektów sportowych i rekreacyjnych
- Poprawa dostępności i jakości usług medycznych
- Rozszerzenie dostępności i podwyższanie standardu usług w sferze pomocy społecznej
- Wspieranie i umacnianie rodziny w wypełnianiu jej funkcji

- Kształtowanie i zaspakajanie potrzeb kulturalnych wśród społeczeństwa lokalnego oraz ochrona dziedzictwa kulturowego
- Poprawa systemu bezpieczeństwa publicznego
- Rozwój lokalnej infrastruktury społeczeństwa informacyjnego
- Rozwój instytucjonalny powiatowych jednostek organizacyjnych

Plan Rozwoju Lokalnego powiatu augustowskiego na lata 2007 - 2013

Misja i cele Planu Rozwoju Lokalnego powiatu augustowskiego na lata 2007 - 2013, są zbieżne ze Strategią rozwoju powiatu augustowskiego do 2020 roku.

Realizacja zadań zgłaszanych do Planu Rozwoju Lokalnego na lata 2007 - 2013 ma na celu poprawę sytuacji społeczno - gospodarczej na terenie Powiatu Augustowskiego. Zadania te zostały ujęte zgodnie z zakresem kompetencji powiatu: z zakresu dróg, oświaty, zdrowia i opieki długoterminowej. Dla poszczególnych zadań określa wartość (dla większości zadań podano wartość szacunkową, ponieważ nie ma sporządzonej dokumentacji technicznej) oraz okres realizacji.

C. INFORMACJE O METODACH ZASTOSOWANYCH PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY

Prognoza oddziaływania na środowisko , stanowiąca integralną część Programu Ochrony Środowiska dla powiatu augustowskiego na lata 2012 - 2015 została sporządzona w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji planów i programów, zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2008 r., Nr 199 poz. 1227, z późn. zm.).

Przy opracowaniu niniejszej Prognozy zastosowano metody opisowe i porównawcze. W początkowej fazie przygotowania Prognozy oddziaływania na środowisko zapoznano się z obowiązującymi dokumentami nadrzędnymi w stosunku do sporządzanego Programu. Następnie na podstawie analizy aktualnego stanu środowiska na terenie powiatu augustowskiego zidentyfikowane zostały największe problemy środowiskowe. Kolejnym etapem było określenie powiązania pomiędzy założeniami projektowanego dokumentu a istniejącymi problemami środowiskowymi. Późniejszy etap sporządzania Prognozy obejmował określenie wpływu realizacji celów wyznaczonych w Programie Ochrony Środowiska dla powiatu augustowskiego na lata 2012 - 2015 na środowisko. Zastosowano w tym miejscu subiektywna ocena skutków po realizacyjnych jest spójna z wytycznymi określonymi w ustawie o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale

społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2008 r., Nr 199 poz. 1227, z późn. zm.).

D. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROGRAMU ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA

Analiza skutków realizacji postanowień Programu ochrony środowiska powiatu augustowskiego na lata 2012 - 2015, będzie odbywała się co 4 lata w ramach aktualizacji powiatowego programu ochrony środowiska. W celu częstszej weryfikacji postępu postanowień wynikających z Programu, co 2 lata sporządzony będzie raport z wykonania Programu. W celu ułatwienia oceny realizacji działań Programu zaproponowane zostały w nim wskaźniki monitorowania, przywołane w poniższej tabeli

Tabela 1 Wskaźniki monitorowania programu ochrony środowiska

Lp.	Nazwa wskaźnika	Stan wyjściowy
1	Liczba zlikwidowanych dzikich wysypisk	Szt.
2	Ilość zamkniętych składowisk odpadów niespełniających minimalnych wymagań formalnych i technicznych	Szt.
3	Ilość zebranych odpadów komunalnych	Mg / rok
4	Ilość zebranych odpadów niebezpiecznych	Mg / rok
5	Udział odpadów komunalnych pozyskiwanych ze zbiórki selektywnej	%
6	Liczba zmodernizowanych oczyszczalni ścieków	Szt.
7	Liczba nowych oczyszczalni ścieków (w tym przydomowych)	Szt.
8	Jakość wód powierzchniowych, udział wód pozaklasowych (wg oceny ogólnej)	-
9	Wielkość emisji zanieczyszczeń wprowadzanych do powietrza	Mg
10	Liczba zmodernizowanych kotłowni	Szt.
11	Liczba nowopowstałych instalacji wykorzystujących odnawialne źródła energii	Szt.
12	Wskaźnik lesistości powiatu	%
13	Liczba nowopowstałych gospodarstw ekologicznych	Szt.
14	Powierzchnia terenów objętych ochroną prawną	ha
15	Udział ścieków komunalnych nieoczyszczonych	%
16	Wskaźnik zwodociągowania powiatu	%
17	Wskaźnik skanalizowania powiatu	%
18	Ilość wody zużywanej do celów socjalnych	m ³ / M / rok
19	Nakłady inwestycyjne na ochronę środowiska	Tys. zł
20	Nakłady inwestycyjne na edukację ekologiczną	Tys. zł

Źródło: opracowanie własne.

Program ochrony środowiska dla powiatu augustowskiego na lata 2012 - 2015 z perspektywą na lata 2016 - 2019 stanowi aktualizację i kontynuację Programu ochrony środowiska dla powiatu augustowskiego na lata 2008 - 2011, uchwalonego dnia 30 września 2008 r. przez Radę Powiatu Augustowskiego Uchwałą Nr 122 / XXI / 08.

E. INFORMACJE O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO

Działania realizujące postanowienia Programu nie będą powodowały znaczących oddziaływań transgranicznych.

F. OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA ISTNIEJĄCEGO STANU ŚRODOWISKA

Prognoza oddziaływania na środowisko, stanowiąca integralną część Programu ochrony środowiska dla powiatu augustowskiego na lata 2012 - 2015 z perspektywą na lata 2016 - 2019, została sporządzona w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji planów i programów, zgodnie z ustawą o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2008 r. Nr 199 poz. 1227, z późn. zm.).

Informacje zawarte w Prognozie opracowane zostały stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny oraz dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości analizowanego dokumentu. Podczas sporządzania niniejszej Prognozy zastosowano metody opisowe i porównawcze.

Dokonując oceny istniejącego stanu środowiska na obszarze objętym projektem aktualizacji Programu oraz na obszarze, na który realizacja ustaleń może wywierać wpływ posłużono się następującymi dostępnymi środkami:

- opracowaniami WIOŚ w Białymstoku

- Wyniki badań wód podziemnych na terenie województwa Podlaskiego w 2005 roku oraz Wyniki badań wód podziemnych na terenie województwa Podlaskiego w 2007 roku,
- Ocena stanu chemicznego wód podziemnych w województwie podlaskim w 2010 roku,
- Ocena stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego, stanu chemicznego i stanu wód rzek województwa podlaskiego w 2010 roku,
- Klasyfikacja przydatności do bytowania ryb łososiowatych i karpowatych w warunkach naturalnych w województwie podlaskim w 2010 roku,
- Klasyfikacja wód powierzchniowych przeznaczonych do zaopatrzenia ludności w wodę do spożycia w województwie podlaskim w 2010 roku,
- Klasyfikacja wstępna jezior województwa podlaskiego badanych w 2009 roku,
- Wyniki badań hałasu komunikacyjnego na terenie województwa podlaskiego w 2009 roku,

- Wyniki badań hałasu komunikacyjnego na terenie województwa podlaskiego w 2010 roku,
- Wyniki badań pól elektromagnetycznych wykonanych na terenie województwa podlaskiego w 2011 roku,
- Informacja Podlaskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska o stanie środowiska na terenie powiatu augustowskiego w 2010 r.

- informacjami zawartymi w Standardowych Formularzach Danych

- SDF Natura 2000 Dolina Biebrzy PLH200008, data aktualizacji: 2009-10.
- SDF Natura 2000 Ostoja Augustowska PLH200005, data aktualizacji: 2009-10.
- SDF Natura 2000 Ostoja Biebrzańska PLB200006, data aktualizacji: 2011-09.
- SDF Natura 2000 Puszcza Augustowska PLB200002, data aktualizacji: 2011-09.
- SDF Natura 2000 Ostoja Wigierska PLH200004, data aktualizacji: 2009-10.

- informacjami i wnioskami zawartymi w innych opracowaniach

- Programu ochrony środowiska dla powiatu augustowskiego na lata 2008 - 2011,
- Raport z realizacji zadań zapisanych w Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Augustowskiego za lata 2009 - 2010,
- Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla powiatu augustowskiego na lata 2008 - 2032,
- Powiatowy Plan Gospodarki Odpadami na lata 2008 - 2011,
- Plan Rozwoju Lokalnego powiatu augustowskiego na lata 2007 - 2013,
- Strategia rozwoju powiatu augustowskiego do 2020 roku.

Analiza powyższych dokumentów przyczyniła się do ustalenia aktualnego stanu środowiska na terenie powiatu oraz pozwoliła ustalić wpływ realizacji ustaleń aktualizowanego dokumentu na stan poszczególnych komponentów środowiska, a także na stan i zachowanie zidentyfikowanych siedlisk i gatunków podlegających ochronie prawnej oraz korytarzy migracyjnych. W celu dokonania oceny istniejącego stanu środowiska posłużono się także informacjami uzyskanymi z ankietowania poszczególnych gmin powiatu.

Kolejnym etapem było określenie powiązania pomiędzy założeniami analizowanego dokumentu, a istniejącymi problemami środowiskowymi. Późniejszy etap sporządzania Prognozy obejmował określenie wpływu realizacji celów wyznaczonych w Programie.

Podczas określania wpływu realizacji celów zawartych w przedmiotowym Programie na środowisko zastosowano metodę macierzy interakcji. W wierszach siatki wpisano cele operacyjne, natomiast w kolumnach wskaźniki odpowiadające poszczególnym komponentom środowiska. Występowanie wzajemnego oddziaływania pomiędzy składnikami przeciwstawnych osi zaznaczono symbolem:

(+) - realizacja zadania spowoduje pozytywne oddziaływania i skutki,

(-) - realizacja zadania spowoduje negatywne oddziaływania i skutki,

(0) - realizacja zadania nie wpływa na środowisko.

Następnie dokonano omówienia wszystkich ważniejszych oddziaływań i podsumowano wpływ poszczególnych celów na elementy środowiska.

G. OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA ISTNIEJĄCEGO STAN ŚRODOWISKA ORAZ POTENCJALNE ZMIANY TEGO STANU W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROGRAMU

Powiat augustowski położony jest w północno - wschodniej części województwa podlaskiego. Pod względem fizjogeograficznym leży w obrębie trzech Makroregionów: Pojezierza Litewskiego, Pojezierza Mazurskiego i niewielkiej części Niziny Północnopodlaskiej. Teren ukształtowany został podczas zlodowacenia bałtyckiego, zbudowany w większość z glin, piasku i żwirów. Na obszarze powiatu występuje kilkadziesiąt jezior rynnowych, wśród głównych rzek regionu należy wymienić: Nette, Rospudę, Czarną Hańczę i Biebrzę. Stopień czystości wód powierzchniowych mieści się w I - III klasie czystości wód. Wody podziemne również są wystarczającej jakości, aby mogły być wykorzystywane do celów bytowo - gospodarczych. W przypadku braku realizacji ustaleń zawartych w Programie mogą wystąpić następujące niekorzystne zmiany: pogorszenie się jakości wód, pogorszenie się bezpieczeństwa powodziowego oraz nieracjonalne wykorzystanie zasobów wodnych powiatu (np. do celów związanych z rekreacją). Jednym z głównych ustaleń Programu jest osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód powierzchniowych oraz ochrona jakości wód podziemnych i racjonalizacja ich wykorzystania. Odbywać się to będzie poprzez zapewnienie rozwoju sieci wodno-kanalizacyjnej, w tym między innymi: budowa, rozbudowa, modernizacja sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, modernizacja stacji uzdatniania wody, budowa komunalnych i przydomowych oczyszczalni ścieków. Stopień skanalizowania i zwodociągowania gmin jest wciąż niewystarczający, co niekorzystnie wpływa na zdrowie mieszkańców powiatu, poprzez zmniejszenie strat wody.

Głównymi źródłami zanieczyszczeń powietrza są emisje gazów i pyłów. Powiat augustowski z racji na obecność kilku zakładów produkujących łąduje cechuje się emisją 2,7 % w skali województwa, jednak stała kontrola parametrów nie wykazuje przekroczeń mogących zagrażać zdrowiu i życiu ludzi. Duże znaczenie dla środowiska ma ilość i jakość dróg oraz stan komunikacji kolejowej. Przez powiat przebiegają 3 drogi krajowe (Nr: 8, 16, 61), oraz sieć dróg powiatowych i gminnych. Stan większość dróg jest nadal niezadowalający, w dalszym ciągu wiele dróg ma nawierzchnię nieutwardzoną. Wpływa to niekorzystnie na funkcjonalność połączeń a także bezpieczeństwo i komfort podczas

jazdy. Drogi krajowe zostały objęte monitoringiem na terenie miasta Augustów. Wyniki pomiarów wykazały, że klimat akustyczny w sąsiedztwie głównych tras komunikacyjnych był poważnie zagrożony. Główną przyczyną pogarszania się stanu technicznego nawierzchni, jest wzrastający z roku na rok ruch pojazdów ciężarowych, poruszających się w kierunku Granicy Państwa. Wśród tych pojazdów znajdują się również takie, w których obciążenia na oś przekraczają dopuszczalne parametry drogi. Brak wprowadzania postanowień Programu może przyczynić się do zaniku kontroli punktowych źródeł zanieczyszczeń, które mają największy wpływ na stan atmosfery. Wstrzymanie modernizacji dróg na terenie powiatu może przyczynić się do stopniowego pogarszania klimatu akustycznego powiatu augustowskiego, co może niekorzystnie rzutować na stan zdrowia i samopoczucie mieszkańców.

Teren powiatu jest obszarem rolniczym, w którym użytki rolne stanowią ponad 43,3 % całkowitej struktury użytkowej gruntów, natomiast grunty leśne wraz z zadrzewieniami i zakrzaczeniami stanowią około 47 % tej struktury. Brak realizacji ustaleń Programu może spowodować ograniczenie celu długoterminowego: zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie różnorodności biologicznej na różnych poziomach organizacji realizowanego, mającego realizować się poprzez działania związane z rekultywacją zdegradowanych terenów poprzez zalesienia. Wzrost lesistości Polski do 30 % do roku 2020 i 33 % po roku 2050 wynikają z Krajowego Programu zwiększania lesistości. Lasy na terenie powiatu wchodzące w skład kompleksu Puszczy Augustowskiej stanowią jeden z głównych walorów przyrodniczych tego terenu. Na terenie powiatu ochroną prawną są objęte tereny o łącznej powierzchni ok. 110,8 tys. ha czyli 67 % ogólnej powierzchni. Objęcie różnymi formami ochrony dużej części powiatu, a także posiadanie przez miasto Augustów statusu uzdrowiska decyduje o szczególnych wartościach przyrodniczych analizowanego obszaru. Do form ochrony przyrody możemy zaliczyć tu: Parki Narodowe (Biebrzański i Wigierski), 4 obszary chronionego krajobrazu, 10 rezerwatów przyrody, 16 użytków ekologicznych, pomniki przyrody, oraz obszary Natura 2000 (częściowo pokrywające się). Zaniechanie realizacji ustaleń w tym zakresie jest działaniem zdecydowanie negatywnym. Brak ochrony najcenniejszych przyrodniczo ekosystemów mógłby się stać powodem zubożenia zasobów biologicznych regionu, a tym samym działaniem przeciwko bioróżnorodności kraju. Postępująca degradacja ekosystemów wywołałaby szereg nieodwracalnych zmian w ich strukturze (przede wszystkim ich uproszczenie). W sposób szczególny dotyczy to zaniku siedlisk hydrogeniczných (doliny rzek), w wyniku ich przesuszenia.

Analizowany obszar jest terenem zasobnym w złoża piasku i żwiru, a także torfu. Brak realizacji postanowień Programu mógłby spowodować w tej kwestii niekontrolowaną eksploatację złóż naturalnych, co w przypadku kruszyw naturalnych, może stać się powodem daleko posuniętej dewastacji powierzchni terenu.

Stan środowiska ulega również zachwianiu w wyniku zagospodarowania odpadów komunalnych i przemysłowych. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego z terenu powiatu augustowskiego w 2010 r. zebrano 12 238,67 Mg zmieszanych odpadów komunalnych, w tym 7 885,41 Mg z gospodarstw domowych. Dominującą metodą unieszkodliwiania tego rodzaju odpadów było składowanie na składowiskach odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne, których do niedawna na obszarze powiatu było 3. Zamknięcie i rekultywacja zamkniętych składowisk w Lipsku i Kroszówce prowadzona jest przez Związek Komunalny Biebrza, który pozyskał na ten cel środki z RPOWP. Ponadto w ramach projektu „Biebrzański System Gospodarki Odpadami - etap II” prowadzonego przez BIOM Sp. z o.o., finansowanego ze środków POIŚ planowana jest rekultywacja i budowa stacji przeładunkowej na Składowisku Miejskim w Augustowie. Nie modernizowane i nie rekultywowane składowiska odpadów mogą stać się potencjalnym źródłem zanieczyszczenia środowiska. Brak odpowiednich zabezpieczeń (uszczelnień i systemów odprowadzania odcieków) może spowodować wymywanie zanieczyszczeń, a także ich migrację do gleby oraz wód podziemnych i powierzchniowych. Składowanie odpadów stwarza również zagrożenie dla powietrza atmosferycznego, głównie ze względu na wtórne pylenie i migrację biogazu ze składowisk, który może być przyczyną wielu zagrożeń (wybuchy, pożary). Uporządkowanie gospodarki odpadowej, objęcie wszystkich mieszkańców powiatu zorganizowanym systemem zbierania odpadów komunalnych wyeliminuje przyczyny powstawania dzikich wysypisk śmieci i niekontrolowane usuwanie odpadów do środowiska. Zwiększenie ilości zebranych selektywnie odpadów zmniejszy jednocześnie ilość składowanych odpadów zmieszanych. Zamknięcie obiektów niespełniających minimalnych wymagań formalnych i technicznych przyczyni się do poprawy jakości wód powierzchniowych i podziemnych, a także ograniczenia procesów degradacji gleb i gruntów.

Zaopatrzenie powiatu w energię elektryczną odbywa się za pomocą napowietrznej linii energetycznej. Na terenie powiatu nie występuje sieć gazowa, natomiast wykorzystanie energii odnawialnej znajduje się ciągle w początkowej fazie inwestycji.

H. OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA STANU ŚRODOWISKA NA OBSZARACH OBJĘTYCH PRZEWIDYWANYM ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIEM

Władze samorządowe powiatu będą wdrażały cele ustalone w Programie, poprzez realizację zadań własnych i koordynowanych określonych na podstawie Wojewódzkiego Programu ochrony środowiska oraz danych uzyskanych ze Starostwa Powiatowego w Augustowie. Realizacja wymienionych zadań własnych będzie sprowadzała się do opiniowania tworzonych dokumentów, które mogą stanowić podstawę do realnych działań na rzecz poprawy stanu środowiska. Realizacja zadań koordynowanych zapisanych w Programie może przyczynić się do poprawy stanu konkretnych elementów środowiska,

a tym do poprawy jakości życia mieszkańców. Zakres zadań został poszerzony o zamierzenia inwestycyjne poszczególnych gmin powiatu. Największy odsetek planowanych inwestycji na najbliższe lata na terenie powiatu augustowskiego to działania z zakresu gospodarki wodno - ściekowej, gospodarki odpadami oraz przebudowy dróg.

Po analizie ujętych w Programie ochrony środowiska powiatu augustowskiego na lata 2012 - 2015 celów i zadań, zidentyfikowano rodzaje działań mogących znacząco oddziaływać na środowisko. Wszystkie planowane przedsięwzięcia charakteryzują się ograniczonym terytorialnie oddziaływaniem na środowisko. Zasięg oddziaływania inwestycji to oddziaływanie krótkoterminowe związane z budową lub modernizacją danej infrastruktury. Finalne oddziaływanie będzie skutkowało poprawą stanu środowiska na danym terenie.

Z uwagi na fakt, iż Program ochrony środowiska dla powiatu augustowskiego na lata 2012 - 2015 z perspektywą na lata 2015 - 2019 nie przedstawia szczegółowych działań inwestycyjnych, w związku z tym na etapie sporządzania niniejszej Prognozy nie ma możliwości dokonania analizy i oceny stanu środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem.

Stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem będzie możliwy do określenia, na etapie przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko konkretnych projektów inwestycyjnych, na podstawie której wydawane zostaną decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach.

I. OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA ISTNIEJĄCYCH PROBLEMÓW OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNYCH Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

Do głównych problemów ochrony środowiska na terenie powiatu augustowskiego należy zaliczyć:

- Zły stan techniczny dróg krajowych oraz niedobór parkingów obsługujących ruch tranzytowy dla samochodów ciężarowych (w tym przewożących ładunki niebezpieczne) - systematyczny wzrost hałasu pochodzenia komunikacyjnego,
- Zanieczyszczenie środowiska odpadami poprzez powstawanie dzikich wysypisk, co powoduje dysharmonię w krajobrazie, jak również poważne zagrożenie dla stabilności środowiska glebowego, wodnego i atmosferycznego,
- Intensywna eksploatacja zasobów przyrodniczych (wód, gleb, powietrza, krajobrazu), przebiegająca w sposób niekontrolowany wpływa na stopniową degradację i dewastację zasobów,

- Niewystarczający stopień zwodociągownienia i skanalizowania powiatu wpływa niekorzystnie na stan zdrowia mieszkańców, jak również oddziałuje na środowisko (np. nieuszczelnione szamba przydomowe zanieczyszczają wody podziemne),
- Emisja zanieczyszczeń do powietrza pochodząca z indywidualnych źródeł ciepła opalanych odpadami komunalnymi - podnosi zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego,
- Brak zieleni izolacyjnej wzdłuż dróg i obiektów na terenie miast, która mogłaby w niewielkim stopniu zmniejszyć oddziaływanie hałasu i zanieczyszczeń powietrza,
- Silna konkurencja w procesie ubiegania się o fundusze unijne oraz inne środki zewnętrzne - prowadzi ona do zniechęcenia, a tym samym do zahamowania rozwoju lokalnego w zakresie infrastruktury drogowej i turystyczno-wypoczynkowej,
- Pogłębienie nieskuteczności w egzekwowaniu przepisów prawa miejscowego, w szczególności w zakresie ładu przestrzennego i estetyki - wpływa na brak systematyczności i samowolę w wykonywanych działaniach,

W odniesieniu do potencjalnego zagrożenia obszarów chronionych (na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody) występujących na terenie powiatu, identyfikacja wpływu zagrożeń została przedstawiona w postaci poniższej tabeli.

Tabela 1. Problemy ochrony środowiska w związku z występowaniem obszarów podlegających ochronie oraz korzyści ekologicznych.

Forma ochrony przyrody	Nazwa formy ochrony	Potencjalne zagrożenia
Parki Narodowe	Biebrzański Wigierski	Nasilająca się presja turystyki i zanieczyszczenia środowiska związane z jej rozwojem, nieskanalizowany ruch turystyczny, zanieczyszczenia spowodowane występowaniem dzikich wysypisk
Obszary chronionego Krajobrazu	„Puszcza i jeziora Augustowskie” „Dolina Rospudy” „Dolina Biebrzy” „Jeziora Rajgrodzkie”	Nasilająca się presja turystyki i zanieczyszczenia środowiska związane z jej rozwojem, nieskanalizowany ruch turystyczny, zanieczyszczenia spowodowane występowaniem dzikich wysypisk
OSO Natura 2000	Puszcza Augustowska Ostoja Biebrzańska	Brak podstaw do zarządzania obszarem w postaci planów zadań ochronnych

Forma ochrony przyrody	Nazwa formy ochrony	Potencjalne zagrożenia
SOO Natura 2000	Ostoja Augustowska Dolina Biebrzy Ostoja Wigierska Dolina Górnej Rospudy	Brak podstaw do zarządzania obszarem w postaci planów zadań ochronnych
Rezerwaty	Mały Borek, Kozi Rynek, Starożyn, Kuriańskie Bagno, Brzozowy Grąd, Perkuć, Glinki, Stara Ruda, Jezioro Kolno, Jezioro Kalejty	Nasilająca się presja turystyki i zanieczyszczenia środowiska związane z jej rozwojem, nieskanalizowany ruch turystyczny, zanieczyszczenia spowodowane występowaniem dzikich wysypisk
Użytki ekologiczne		Nasilająca się presja turystyki i zanieczyszczenia środowiska związane z jej rozwojem, nieskanalizowany ruch turystyczny, zanieczyszczenia spowodowane występowaniem dzikich wysypisk
Pomniki przyrody		Brak środków finansowych na objęcie tych form właściwą pielęgnacją
Korytarze ekologiczne		
Obszar węzłowy GKPn-4 Puszcza Augustowska Obszar węzłowy GKPn-1 Dolina Biebrzy Korytarz uzupełniający KPn-4B Puszcza Augustowska - Puszcza Borecka	Rozbudowa sieci dróg stwarza zagrożenie dla przzerwania łączności korytarza	

Źródło: Opracowanie własne

Powiat augustowski jest niezwykle bogaty w różnorodne formy ochrony przyrody, co świadczy o wysokim stopniu naturalności przyrody i jej szczególnych walorach. Potencjalne zagrożenia środowiska mogące wpływać na obszary objęte ochroną wynikają przede wszystkim z nasilonego ruchu turystycznego, zwłaszcza w sezonie letnim oraz ciągle niewystarczającego stanu infrastruktury turystycznej: wyznaczonych szlaków turystycznych (kładek, ścieżek), miejsc parkingowych, miejsc odpoczynku, koszy na odpady, tablic informujących o zasadach zachowania na danym obszarze. W przypadku obszarów Natura 2000, zagrożenia wynikają z braku opracowanych planów zadań ochronnych lub planów ochrony stanowiących skuteczne narzędzie do zarządzania tymi obszarami. Takie plany określają m.in. identyfikację istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony oraz wskazują działania ochronne ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie

i obszarów ich wdrażania. Opracowanie kompletnych planów ma zakończyć się w III kwartale 2013 r. (projekt realizowany w ramach POIŚ.05.03.00-00-186/09 pn. „Opracowanie planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 na obszarze Polski”). Oprócz powierzchniowych form ochrony przyrody, na terenie powiatu występują 73 drzewa objęte ochroną jako pomniki przyrody. Największym zagrożeniem, oprócz czynników naturalnych (obumieranie, niszczenie przez wichury) jest niepodejmowanie działań polegających na spowalnianiu naturalnych procesów (obcinanie suchych konarów, impregnacja środkami grzybo- i owadobójczymi). Oczywiście dotyczy to tylko obiektów rosnących poza lasami. W środowisku naturalnym, w parkach narodowych czy rezerwach drzewa podlegają procesom starzenia się, zamierania i rozkładu. W dalszym ciągu są podejmowane niewystarczające środki finansowe na czynną ochronę tego rodzaju zabytków przyrody.

Rozległe obszary Puszczy Augustowskiej, będącej jednym z największych kompleksów leśnych na obszarze Polski stanowią korytarz ekologiczny o randze kontynentalnej (Obszar węzłowy GKPn-4 Puszcza Augustowska), nie mniej istotną funkcję odgrywa także korytarz Obszar węzłowy GKPn-1 Dolina Biebrzy. Puszcza Augustowska zawdzięcza swoje bogactwo gatunkowe między innymi istnieniu naturalnych połączeń z rozległymi kompleksami leśnymi Białorusi i Litwy. Umożliwiają one stałe przechodzenie zwierząt zza wschodniej granicy, co zapewnia przepływ genów, a przez to trwałość poszczególnych populacji. Obok głównych, międzynarodowych szlaków migracji zwierząt wyróżnia się tu również korytarz niższej rangi - krajowej: Korytarz uzupełniający KPN-4B Puszcza Augustowska - Puszcza Borecka. Pełni one ważną rolę w zachowaniu różnorodności biologicznej w całej Polsce, a w szczególności regionu Podlasia. Bezpośrednim zagrożeniem dla zakłócenia spójności ekologicznej korytarzy, jest rozbudowa sieci dróg, co przyczyniłoby się do fragmentacji siedlisk i zaburzyło integrację obszarów, które są ważne z punktu widzenia szlaków migracji. Zaplanowane w Programie zamierzenia inwestycyjne

w zakresie przedsięwzięć drogowych, nie wpłyną na zmianę obecnego funkcjonowania korytarzy. Realizacja zamierzeń skupiona jest na remontach i przebudowach już istniejących dróg, a więc nie przyczyni się do fragmentacji istniejących korytarzy ekologicznych, gdyż nie spowoduje fragmentaryzacji istniejących siedlisk przyrodniczych.

Realizacja ustaleń zawartych w Programie może zostać utrudniona poprzez następujące problemy, wynikające z potencjalnych zagrożeń środowiska:

- Katastrofy naturalne lub antropogeniczne (pożary lasów i torfowisk, zagrożenia powodziowe, huragany i silne wiatry, transport materiałów niebezpiecznych, awarie przemysłowe)
- Nasilająca się presja turystyki i zanieczyszczenia środowiska związane z jej rozwojem

- Pogłębiająca się nieskuteczność w egzekwowaniu przepisów prawa miejscowego, w szczególności w zakresie ładu przestrzennego i turystyki
- Niebezpieczeństwo nasilania się różnic między ochroną środowiska a strategicznym dla regionu rozwojem społeczno-gospodarczym (konflikty w zakresie powstawania przedsięwzięć na obszarach chronionych)
- Niewystarczająca ilość środków finansowych na realizację przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska

Ustalenia zawarte w Programie zostały poddane analizie pod względem zgodności z zakazami określonymi w:

- Rozporządzeniu Nr 15/05 Wojewody Podlaskiego z dnia 25 lutego 2005 r. w sprawie Obszaru chronionego Krajobrazu „Dolina Biebrzy” (Dz. Urz. Woj. Podlaskiego Nr 54, poz. 728, ze zm.),
- Rozporządzeniu Nr 17/05 Wojewody Podlaskiego z dnia 25 lutego 2005 r. w sprawie Obszaru chronionego Krajobrazu „Dolina Rospudy” (Dz. Urz. Woj. Podlaskiego Nr 54, poz. 730, ze zm.),
- Rozporządzeniu Nr 18/05 Wojewody Podlaskiego z dnia 25 lutego 2005 r. w sprawie Obszaru chronionego Krajobrazu „Jeziora Rajgrodzkie” (Dz. Urz. Woj. Podlaskiego Nr 54, poz. 731),
- Rozporządzeniu Nr 21/05 Wojewody Podlaskiego z dnia 25 lutego 2005 r. w sprawie Obszaru chronionego Krajobrazu „Puszcza i Jeziora Augustowskie” (Dz. Urz. Woj. Podlaskiego Nr 54, poz. 734).

Ustalenia Programu, nie stoją w sprzeczności z zakazami określonymi w wyżej wymienionych rozporządzeniach.

J. OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA CELÓW OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONYCH NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNYCH Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, ORAZ SPOSOBY, W JAKICH TE CELE I INNE PROBLEMY ŚRODOWISKA ZOSTAŁY UWZGLĘDNIONE PODCZAS OPRACOWYWANIA PROGRAMU

Podstawą do opracowania aktualizacji przedmiotowego projektu Programu ochrony środowiska powiatu augustowskiego na lata 2012 - 2015 są następujące dokumenty:

Krajowe

- Polityka ekologiczna państwa w latach 2009 - 2012 z perspektywą do roku 2016
- II Polityka ekologiczna państwa (dokument z perspektywą do 2025 roku)
- Krajowy Plan Gospodarki Odpadami
- Krajowy Program Oczyszczania Kraju z Azbestu
- Krajowy Program zwiększania lesistości
- Krajowy program oczyszczania ścieków komunalnych wraz z Aktualizacją Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych (AKPOŚK 2009 i AKPOŚK 2010)

Wojewódzkie

- Program ochrony środowiska województwa podlaskiego na lata 2011 - 2014,
- Plan zagospodarowania przestrzennego województwa podlaskiego,
- Plan gospodarki odpadami dla województwa podlaskiego na lata 2009 - 2012,
- Strategia rozwoju województwa podlaskiego do 2020 roku,
- Regionalny Program operacyjny województwa podlaskiego na lata 2007 - 2013.

Powiatowe i gminne

- Programu ochrony środowiska dla powiatu augustowskiego na lata 2008 - 2011,
- Raport z wykonania Programu ochrony środowiska dla powiatu augustowskiego na lata 2009 - 2010,

- Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla powiatu augustowskiego na lata 2008 - 2032,
- Powiatowy Plan Gospodarki Odpadami na lata 2008 - 2011,
- Plan Rozwoju Lokalnego powiatu augustowskiego na lata 2007 - 2013,
- Strategia rozwoju powiatu augustowskiego do 2020 roku.

Program jako główny cel wyznacza działania zgodne z zasadami zrównoważonego rozwoju przy poprawie i promocji środowiska naturalnego. Jako wiążące przyjmuje się cele Polityki ekologicznej Państwa. Uwzględnia się także fakt, iż powyższe dokumenty krajowe w dużej mierze adoptowały już cele i założenia europejskiej i światowej polityki ekologicznej, a zatem są w najwyższym stopniu zbieżne z odpowiadającymi im politykami ustanowionymi na poziomie międzynarodowym i krajowym. Biorąc to pod uwagę sformułowano następujące cele i priorytety ekologiczne wraz z listą zadań składających się na zrównoważony rozwój powiatu augustowskiego poprawie i promocji środowiska naturalnego:

1. Kontynuacja działań związanych z poprawą jakości powietrza (cel długoterminowy)

Cele krótkoterminowe:

- a) Utrzymanie poziomu strefy A na obszarze powiatu pod względem wskaźników: poziomu dopuszczalnego, poziomu docelowego, poziomu długoterminowego poprzez ograniczenie emisji ze źródeł powierzchniowych, liniowych i punktowych

Zadania:

- Budowa i modernizacja infrastruktury ochrony powietrza - lokalnych kotłowni
- Rozwój i modernizacja infrastruktury drogowej, budowa obwodnic (budowa obwodnicy Augustowa)
- Popularyzacja i wspieranie budowy inwestycji z zakresu energii odnawialnej
- Dalsze docieplanie budynków (termomodernizacja)
- Nasadzenia pasów zieleni wzdłuż szlaków komunikacyjnych

2. Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód powierzchniowych oraz ochrona jakości wód podziemnych i racjonalizacja ich wykorzystania (cel długoterminowy)

Cele krótkoterminowe:

a) Zapewnienie dobrej jakości wody pitnej mieszkańcom

Zadania:

- Stały nadzór i kontrola stacji uzdatniania wody oraz prowadzenie niezbędnych modernizacji
- Ograniczenie stosowania nawozów sztucznych i środków ochrony roślin poprzez popularyzację rolnictwa ekologicznego
- Budowa szczelnych płyt gnojowych i zbiorników na gnojowicę

b) Racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi powiatu

Zadania:

- Stosowanie technologii oszczędzających wodę w zakładach przemysłowych i gospodarstwach rolno-hodowlanych
- Rozwój i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej
- Modernizacja komunalnych oczyszczalni ścieków, powstawanie oczyszczalni przydomowych

c) Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych poprzez zapobieganie eutrofizacji

Zadania:

- Ograniczenie stosowania nawozów i chemizacji rolnictwa
- Rozwój i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej: doczyszczanie ścieków
- Racjonalny rozwój turystyki wodnej

d) Zwiększanie retencyjności w zlewniach umożliwiające zapobieganie skutkom suszy i powodzi

Zadania:

- Stopniowe zwiększanie lesistości terenu (zalesianie nieużytków)
- Ograniczenie osadnictwa w bliskim sąsiedztwie zbiorników wodnych i dolinach rzecznych

- Modernizacja, rozwój i budowa MEW (zwłaszcza na odcinkach rzek o dużym spadku)
  - e) Kształtowanie rzek i zbiorników wodnych zapewniające stabilność systemów przyrodniczych

Zadania:

- Pozostawienie naturalnych warunków w strefach przybrzeżnych, poprzez częściową rezygnację z zagospodarowania i zabudowy nabrzeży

3. Zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie różnorodności biologicznej na różnych poziomach organizacji (cel długoterminowy)

Cele krótkoterminowe:

- a) Pogłębienie i udostępnienie wiedzy o zasobach przyrodniczych powiatu

Zadania:

- Informowanie mieszkańców o stanie środowiska naturalnego
- Pogłębianie świadomości ekologicznej poprzez działania z zakresu edukacji ekologicznej, popularyzujące wiedzę o zasobach przyrodniczych
  - b) Stworzenie prawno-organizacyjnych warunków i narzędzi dla ochrony przyrody

Zadania:

- Stworzenie skutecznego narzędzia do zarządzania obszarami Natura 2000 w postaci planów zadań ochrony lub planów ochrony
- Wdrażanie istniejących planów i programów obszarów chronionych
  - c) Ochrona struktury i zapewnienie stabilności siedlisk i ekosystemów

Zadania:

- Działania na rzecz aktywnej ochrony przyrody - związane bezpośrednio ze specyfiką cennych ekosystemów
- Kanalizacja ruchu turystycznego na obszarach przyrodniczo cennych poprzez wyznaczanie szlaków turystycznych

- Rekultywacja zdegradowanych terenów poprzez zalesienia
- Kompensacje i minimalizacje w obrębie obszarów chronionych zwłaszcza obszarów NATURA 2000

d) Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazowej na obszarach wiejskich powiatu

Zadania:

- Kontynuacja tradycyjnych form rolnictwa ekstensywnego
- Powstawanie gospodarstw ekologicznych dostarczających wysokiej jakości produkty spożywcze
- Rozwój agroturystyki

e) Zapobieganie konfliktom ekologicznym na obszarach chronionych

Zadania:

- Organizowanie spotkań i kampanii informacyjnych, miejscowej społeczności, potencjalnych inwestorów i organizacji ekologicznych w celu poszukiwania wspólnego dialogu
- Popularyzacja wiedzy o obszarach szczególnie cennych i zagrożonych

4. Zmniejszenie zagrożenia hałasem poprzez obniżenie jego natężenia do poziomu obowiązujących standardów (cel długoterminowy)

Cele krótkoterminowe:

a) Rozpoznanie i ocena stopnia narażenia mieszkańców na ponadnormatywny hałas

Zadania:

- Zwiększenie kontroli i monitoringu w zakresie ochrony przed hałasem
- b) Eliminacja narażenia mieszkańców na hałas
- Rozwój infrastruktury drogowej i modernizacja nawierzchni (budowa obwodnicy Augustowa)

- Budowa odpowiednich elementów architektonicznych zabezpieczających przed wpływem nadmiernego hałasu drogowego (ekrany akustyczne, odpowiednia konstrukcja budynków) wzdłuż dróg lub w ich bezpośrednim sąsiedztwie
- Synchronizacja sygnalizacji świetlnej (tzw. „zielona fala”), stosowanie ograniczeń prędkości na terenach zabudowanych, zwłaszcza w strefach osiedli mieszkalnych
- Tworzenie pasów zieleni wzdłuż dróg

5. Ochrona przed polami elektromagnetycznymi (cel długoterminowy)

Cele krótkoterminowe:

- a) Utrzymanie poziomów promieniowania elektromagnetycznego poniżej dopuszczonej wartości

Zadania:

- Prawidłowa lokalizacji, budowa i eksploatacja urządzeń i instalacji emitujących pole elektromagnetyczne

6. Ograniczanie zużycia energii oraz zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii (cel długoterminowy)

Cele krótkoterminowe:

- a) Zwiększenie wykorzystania OZE

Zadania:

- Budowa i modernizacja MEW
- Promocja innowacyjnych technologii w zakresie „zielonej energii”
- Ograniczenie zużycia energii (energochłonności) - rezygnacja z konwencjonalnych źródeł pozyskiwania energii

7. Zapobieganie powstaniu poważnych awarii przemysłowych (cel długoterminowy)

Cele krótkoterminowe:

- a) Monitoring obszarów zagrożonych wystąpieniem poważnych awarii przemysłowych

Zadania:

- Kontrola szczelności zbiorników i instalacji paliwowych
- Monitoring zakładów i instalacji wykorzystujących substancje niebezpieczne
- Ograniczenie materiałochłonności i wykorzystania substancji niebezpiecznych w zakładach przemysłowych
- Utrzymanie sprawnego systemu alarmowego
- Stała aktualizacja tras przewozu substancji niebezpiecznych

8. Zrównoważona gospodarka zasobami naturalnymi (cel długoterminowy)

Cele krótkoterminowe:

- a) Ograniczenie presji wywieranej na środowisko podczas prowadzenia prac geologicznych i eksploatacji kopalin

Zadania:

- Racjonalne wykorzystanie złóż kopalin

9. Ochrona powierzchni ziemi (cel długoterminowy)

Cele krótkoterminowe:

- a) Zagospodarowanie powierzchni ziemi zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju

Zadania:

- Ochrona cennych przyrodniczo obszarów przed nadmiernym przekształceniem - racjonalna zabudowa nie wpływająca negatywnie na stabilność ekosystemów
  - b) Identyfikacja obszarów zanieczyszczonych i zdegradowanych, ich rekultywacja i zagospodarowanie

Zadania:

- Przekształcenie nieużytków poprzez zalesienia

10. Wzrost świadomości ekologicznej (cel długoterminowy)

Cele krótkoterminowe:

- a) Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców w zakresie ochrony powietrza i racjonalnej gospodarki odpadami

Zadania:

- Informowanie mieszkańców o stanie jakości powietrza
- Rozpowszechnianie recyklingu i właściwego sposobu segregacji odpadów
- Zaangażowanie w akcje typu „Sprzątania świata” dzieci, młodzieży i osób dorosłych

- b) Oszczędność wody oraz jej ochrona jako wynik większej świadomości ekologicznej mieszkańców

Zadania:

- Ograniczenie marnotrawstwa zasobów wodnych
- Propagowanie ekologicznego stylu życia

- c) Pogłębienie świadomości ekologicznej w obrębie pozostałych elementów środowiska

Zadania:

- Mobilizowanie społeczeństwa do podejmowania działań proekologicznych
- Tworzenie lokalnych ośrodków edukacji ekologicznej
- Wspieranie instytucji i organizacji pozarządowych zajmujących się ochroną środowiska
- Angażowanie do działań ekologicznych, mieszkańców w każdym wieku

Program ochrony środowiska powiatu augustowskiego na lata 2012 - 2015 uwzględnia cele ochrony środowiska ustanowione na poziomie międzynarodowym, krajowym i regionalnym. Świadczą o tym ustalenia Programu w zakresie priorytetów, których realizacja ma doprowadzić do poprawy stanu przyrody, efektywniejszego wykorzystania zasobów i walorów środowiska w rozwoju społeczno - gospodarczym. Dążenia te mają jednocześnie służyć zachowaniu dóbr przyrody przyszłym pokoleniom, a także sprzyjać rozwojowi gospodarczemu i poprawie atrakcyjności regionu. Realizacja celów z zakresu rozbudowy infrastruktury ochrony środowiska powinna umożliwić osiągnięcie standardów określonych dyrektywami Unii Europejskiej i wynikających z Traktatu Akcesyjnego.

K. OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA PRZEWIDYWANEGO ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIA, NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARU NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚĆ TEGO OBSZARU, A TAKŻE NA POSZCZEGÓLNE KOMPONENTY ŚRODOWISKA

Projektowany Program ochrony środowiska powiatu augustowskiego został stworzony w celu poprawy istniejącego stanu środowiska. Niemniej jednak niektóre z zaplanowanych do realizacji przedsięwzięć mogą lokalnie oddziaływać na środowisko. Podstawowym celem sporządzania niniejszej Prognozy jest wskazanie potencjalnych skutków realizacji ustaleń Programu na środowisko i mieszkańców. Ze względu na znaczny stopień ogólności sformułowań w zakresie priorytetów zawartych w dokumencie, możliwe jest dokonanie ogólnej ich oceny.

Poniżej w tabeli dokonano oceny skutków realizacji Programu ochrony środowiska dla powiatu augustowskiego na lata 2012 - 2015. Określając poszczególne oddziaływania odniesiono się do realizacji celów operacyjnych założonych w omawianym dokumencie. Wyniki analizy oddziaływań na poszczególne komponenty środowiska oraz obszary Natura 2000 przedstawiono w postaci macierzy interakcji.

Tabela 2. Wyniki analizy przewidywanych oddziaływań na obszar Natura 2000 i środowisko projektowanego dokumentu.

CELE		Natura 2000	różnorodność biologiczna	ludzie	zwierzęta	rośliny	woda	powietrze	Powierzchnia ziemi	krajobraz	Klimat	Klimat akustyczny	zasoby naturalne	zabytki	dobry materiał
Kontynuacja działań związanych z poprawą jakości powietrza	Utrzymanie poziomu strefy A na obszarze powiatu pod względem wskaźników: poziomu dopuszczalnego, poziomu docelowego, poziomu długoterminowego poprzez ograniczenie emisji ze źródeł powierzchniowych, liniowych i punktowych	+/ P/ D	0	+/ B/ D	+/ B/ D	+/ B/ D	+/ P/ D	+/ B/ D	0/ W /D	0	+	0	0	+/ P	0
Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód powierzchniowych oraz ochrona jakości wód podziemnych i racjonalizacja ich wykorzystania	Zapewnienie dobrej jakości wody pitnej mieszkańcom	0	0	+/ B/ D	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi powiatu	+/ P/ S	+/ P/ S	+/ W /S	+/ W /S	+/ P/ S	+/ B/ S	0	+/ W /S	0	0	0	+/ B/ S	0	0
	Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych poprzez zapobieganie eutrofizacji	+/ P/ D	+/ P/ D	+/ P/ D	+/ P/ D	+/ P/ D	+/ B/ D	0	0	0	+/ P/ C	0	+/ P/ C	0	0
	Zwiększanie retencyjności w zlewniach umożliwiające zapobieganie skutkom suszy i powodzi	+/ B/ D	+/ P/ D	+/ B/ Ś	0	0	+/ B/ D	+/ P/ C	0	0	+/ P/ C	0	0	0	0
	Kształtowanie rzek i zbiorników wodnych zapewniające stabilność systemów przyrodniczych	+/ B /S	+/ P/ S	0	+/ P/ D	+/ W /D	+/ B/ S	0	0	+/ B/ S	0	0	0	0	0
Zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie różnorodności biologicznej na różnych poziomach organizacji	Pogłębienie i udostępnienie wiedzy o zasobach przyrodniczych powiatu	+/ P/ D	+/ P/ D	+/ B/ Ś	+/ P/ D	+/ P/ D	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Stworzenie prawno-organizacyjnych warunków i narzędzi dla ochrony przyrody	+/ W	+	0	+	+	+	+	0	0	0	0	0	0	0

CELE		Natura 2000	różnorodność biologiczna	ludzie	zwierzęta	rośliny	woda	powietrze	Powierzchnia ziemi	krajobraz	Klimat	Klimat akustyczny	zasoby naturalne	zabytki	dobro materialne
		/ Ś	W /Ś		P/ Ś	P/ Ś	P/ Ś	P/ Ś							
	Ochrona struktury i zapewnienie stabilności siedlisk i ekosystemów	+/ B/ D	+/ B/ D	+/ P/ D	+/ P/ D	+/ P/ D	+/ P/ D	+/ P/ D	+/ P/ D	+/ P/ D	+/ P/ D	0	+/ P/ D	0	0
	Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazowej na obszarach wiejskich powiatu	+/ P/ D	+/ B/ D	+/ P/ D	+/ P/ D	+/ P/ D	+/ P/ D	+/ P/ C	+/ B/ D	+/ B/ S	0	0	0	0	0
	Zapobieganie konfliktom ekologicznym na obszarach chronionych	+/ P/ C	0	+/ B/ C	+/ P/ C	+/ P/ C	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Zmniejszenie zagrożenia hałasem poprzez obniżenie jego natężenia do poziomu obowiązujących standardów	Rozpoznanie i ocena stopnia narażenia mieszkańców na ponadnormatywny hałas	0	0	+/ B/ K	0	0	0	0	0	0	0	+/ B/ K	0	0	0
	Eliminacja narażenia mieszkańców na hałas	0	0	+/ B/ K	0	0	0	0	0	0	0	+/ B/ K	0	0	0
Ochrona przed polami elektromagnetycznymi	Utrzymanie poziomów promieniowania elektromagnetycznego poniżej dopuszczanej wartości.	0	0	+/ P/ D	+/ P/ D	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ograniczanie zużycia energii oraz zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii jego natężenia do poziomu obowiązujących standardów	Zwiększenie wykorzystania OZE	0	0	+/ P/ D	0	0	+/ P/ S	+/ P/ D	0	0	0	0	+/ P/ S	0	+/ P/ D

CELE		Natura 2000	różnorodność biologiczna	ludzie	zwierzęta	rośliny	woda	powietrze	Powierzchnia ziemi	krajobraz	Klimat	Klimat akustyczny	zasoby naturalne	zabytki	dobro materialne
Zapobieganie powstaniu poważnych awarii przemysłowych	Monitoring obszarów zagrożonych wystąpieniem poważnych awarii przemysłowych	0	0	+/ P/ C	0	0	0	0	+/ P/ C	0	0	0	0	0	0
Zrównoważona gospodarka zasobami naturalnymi	Ograniczenie presji wywieranej na środowisko podczas prowadzenia prac geologicznych i eksploatacji kopalin	+/ P/ D	0	0	0	0	0	+/ P/ D	+/ B/ D	+/ B/ D	0	0	+/ B/ D	0	0
Ochrona powierzchni ziemi	Zagospodarowanie powierzchni ziemi zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju	+/ P/ D	+/ P/ D	+/ B/ D	+/ P/ D	+/ P/ D	+/ P/ D	0	+/ B/ D	+/ B/ D	0	+	+/ P/ D	+	+
	Identyfikacja obszarów zanieczyszczonych i zdegradowanych, ich rekultywacja i zagospodarowanie	+/ P/ D	+/ P/ D	+/ B/ D	+/ P/ D	+/ P/ D	+/ P/ D	+/ P/ D	+/ B/ D	+/ B/ D	0	+	+/ P/ D	+	+
Wzrost świadomości ekologicznej	Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców w zakresie ochrony powietrza i racjonalnej gospodarki odpadami	0	+/ P / D	+/ B/ D	0	+/ P/ D	+/ P/ D	+/ P/ D	+/ P/ D	+/ P/ D	+/ P/ D	+/ P/ D	+/ P/ D	0	0
	Oszczędność wody oraz jej ochrona jako wynik większej świadomości ekologicznej mieszkańców	+/ P/ D	+/ P/ D	+/ B/ D	+/ P/ D	+/ P/ D	+/ B/ D	0	0	0	0	0	0	0	0
	Pogłębienie świadomości ekologicznej w obrębie pozostałych elementów środowiska	+/ P/ D	+/ P/ D	+/ B/ D	+/ P/ D	+/ P/ D	+/ P/ D	+/ P/ D	+/ P/ D	+/ P/ D	+/ P/ D	+/ P/ D	+/ P/ D	0	0

Źródło: opracowanie własne

Oznaczenia

Identyfikacja oddziaływań:

- (+) - realizacja zadania spowoduje pozytywne oddziaływanie i skutki,
- (-) - realizacja zadania spowoduje negatywne oddziaływanie i skutki,
- (0) - realizacja zadania nie wpływa na środowisko,

Rodzaje oddziaływań:

- P - pośrednie
- B - bezpośrednie
- W - Wtórne
- S - Skumulowane
- K - Krótkoterminowe
- Ś - Średnioterminowe
- D - Długoterminowe
- S - Stałe
- C - Chwilowe

*Rodzaj oddziaływania został określony na podstawie art. 51 ust. 2 pkt. 2 lit. e ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko

Obszary Natura 2000

Sieć Natura 2000 jest systemem ochrony zagrożonych składników różnorodności biologicznej kontynentu europejskiego, wdrażanym na terytorium wszystkich państw członkowskich Unii Europejskiej. Dla każdego kraju członkowskiego określa się listę siedlisk przyrodniczych oraz gatunków, dla których należy utworzyć obszary Natura 2000 w podziale na regiony biogeograficzne. Podstawą prawną tworzenia sieci Natura 2000 są dwie dyrektywy: Siedliskowa (Habitatowa) oraz Ptasia, na mocy których powoływane są obszary specjalnej ochrony ptaków oraz specjalne obszary ochrony siedlisk.

W ramach analizy dokonano także oceny przewidywanych znaczących oddziaływań w odniesieniu do siedlisk przyrodniczych i gatunków wymienionych w SDF dla obszarów Natura 2000 znajdujących się na terenie powiatu augustowskiego:

obszary SOO - specjalne obszary ochrony siedlisk

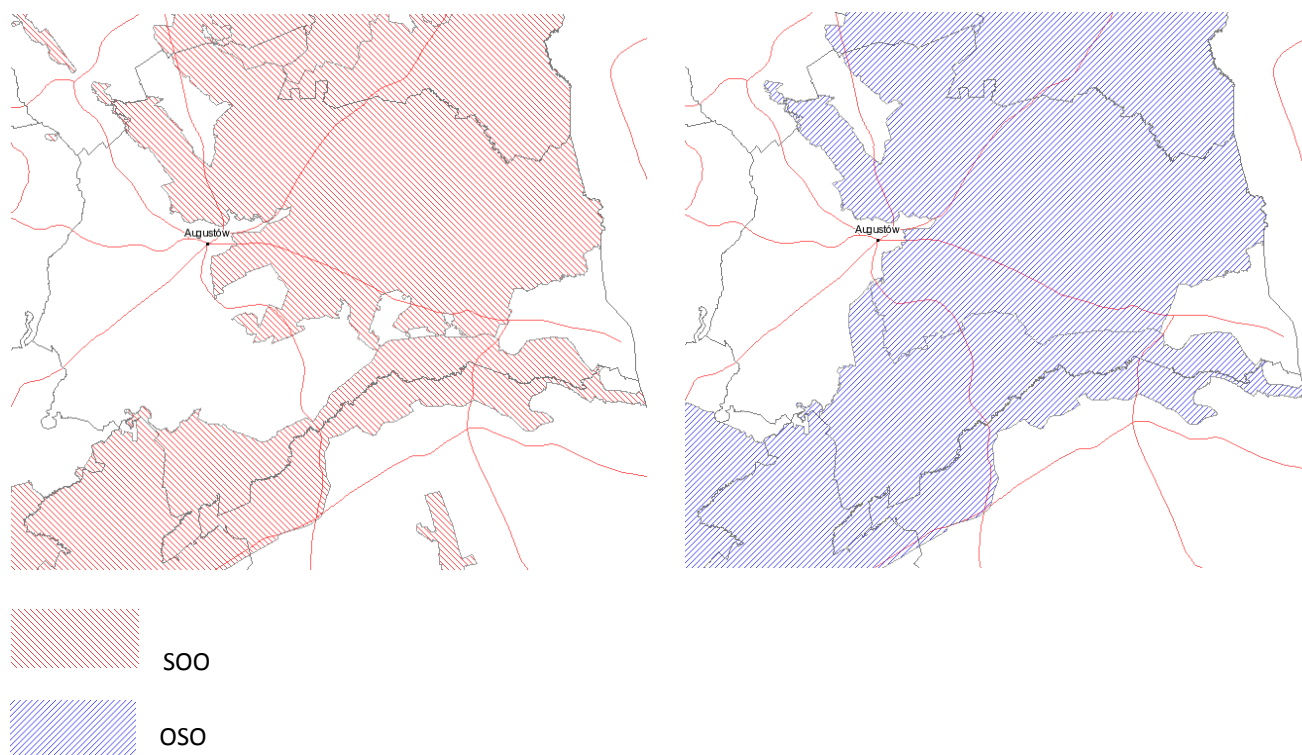
- Ostoja Wigierska (PLH 200004),
- Ostoja Augustowska (PLH 200005),
- Dolina Biebrzy (PLH 200008).

obszary OSO - obszary specjalnej ochrony ptaków

- Ostoja Biebrzańska (PLB 200006),
- Puszcza Augustowska (PLB 200002).

Z powodu braku planów zadań ochronnych oraz planów ochrony dla przedmiotowych obszarów Natura 2000, jako cel ochrony poszczególnych obszarów przyjęto ochronę populacji gatunków, wskazanych w SDF jako przedmioty ochrony. Jak już wcześniej zaznaczono analizowany Program został stworzony w celu poprawy istniejącego stanu środowiska, jednak niektóre z zaplanowanych do realizacji przedsięwzięć mogą lokalnie oddziaływać na obszary Natura 2000 jak i inne powierzchniowe formy ochrony przyrody. Dopiero szczegółowa analiza przed inwestycyjna na etapie uzyskiwania decyzji o uwarunkowaniach środowiskowych określi szczegółowo zakres oddziaływania poszczególnych inwestycji. W przypadku realizacji zamierzeń inwestycyjnych, które mogłyby negatywnie oddziaływać na te obszary lub populacje gatunków, powinny zostać przeprowadzone działania kompensujące i minimalizujące w obrębie obszarów NATURA 2000. Przedmiotowa ochrona uwzględnia aktualny przebieg granic obszarów Natura 2000 opublikowanych przez Ministerstwo Środowiska.

Położenie SOO i OSO w powiecie augustowskim przedstawia poniższy rysunek.

Źródło: <http://natura2000.gdos.gov.pl/natura2000>

Rycina 1. Położenie obszarów Natura 2000 na terenie powiatu augustowskiego

Różnorodność biologiczna oraz rośliny

Realizacja zadań wynikających z wyznaczonych celów Programu, w sposób pośredni lub bezpośredni będzie oddziaływała pozytywnie na różnorodność biologiczną oraz rośliny. Warto podkreślić tu przede wszystkim działania na rzecz aktywnej ochrony przyrody - związane bezpośrednio ze specyfiką cennych ekosystemów, m.in. kanalizację ruchu turystycznego na obszarach przyrodniczo cennych poprzez wyznaczanie szlaków turystycznych czy też rekultywację zdegradowanych terenów poprzez zalesienia.

Oddziaływanie na ludzi i zwierzęta

Oddziaływanie na ludzi i zwierzęta związane z realizacją planowanych zadań przewidzianych w analizowanym Programie będzie najczęściej pozytywne lub neutralne.

Oddziaływania pozytywne wiązać się będą z poprawą ruchu na skutek realizacji przedłużenia, budowy, przebudowy oraz modernizacji ulic. Wpłynie to zarówno na polepszenie jakości powietrza atmosferycznego na analizowanym obszarze, jak również na zmniejszenie poziomu hałasu drogowego. Dodatkowo działania te przyczynią się do poprawy bezpieczeństwa ruchu. W ramach realizacji inwestycji drogowych zostaną

zaprojektowane przejścia dla zwierząt, które przyczynią się także do zmniejszenia ich kolizyjności z pojazdami.

Oprócz powyższego pozytywne oddziaływanie na ludzi może mieć realizacją celów w zakresie rozwoju infrastruktury wodno - kanalizacyjnej, co w sposób bezpośredni przyczyni się do poprawy jakości wód (powierzchniowych i podziemnych), co również wpływa na zdrowie ludzi i zwierząt.

Przewidywane oddziaływania związane są przede wszystkim z realizacją celów w zakresie rozwoju infrastruktury wodno - kanalizacyjnej i drogowej. Z analizy można wnioskować o pozytywnych skutkach wdrażania działań Programu na stan środowiska. Warto jednak podkreślić, iż występowanie oddziaływań negatywnych może nastąpić w wyniku w krótkotrwałego i chwilowego wpływu budowy lub modernizacji obiektów, przynoszących w rezultacie długotrwałe oddziaływanie pozytywne.

Woda

Wszystkie inwestycje, w ramach których przewiduje się prace związane z poprawą systemu komunikacyjnego powiatu i infrastruktury wodno - kanalizacyjnej na etapie prowadzonych robót budowlanych mogą stanowić zagrożenie dla wód podziemnych. Chodzi tu w szczególności o prace ziemne i organizacyjne związane z konieczności wykonywania wykopów pod infrastrukturę techniczną, przewody kanalizacyjne i inne uzbrojenie terenu. Prace ziemne doprowadzić mogą do odsłonięcia warstw wodonośnych lub zmniejszenia warstwy izolacyjnej, w efekcie czego może dojść do dotarcia wód infiltracyjnych do wodonośca. Sytuacja taka może wystąpić zwłaszcza w miejscach, gdzie wody gruntowe występują płytko. Głównymi zanieczyszczeniami zagrażającymi jakości wód podziemnych są przede wszystkim węglowodory ropopochodne i metale ciężkie, pochodzące z zaplecza budowy i bazy budowlano - materiałowej.

Jednak wszystkie zamierzenia inwestycyjne związane z infrastrukturą drogową i kanalizacyjną mają na celu osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód powierzchniowych oraz ochronę jakości wód podziemnych i racjonalizację ich wykorzystania, a więc w dalszej perspektywie skutki oddziaływania dadzą pozytywny i długotrwały efekt.

Powietrze

Oddziaływanie pozytywne wystąpi na etapie zrealizowania inwestycji związanych z budową, przedłużeniem, przebudową oraz modernizacją dróg. Wówczas w wyniku poprawy nawierzchni ograniczona zostanie emisja zanieczyszczeń substancji szkodliwych do powietrza. Wiązać się to będzie z większą płynnością ruchu drogowego.

Negatywne oddziaływanie wiązać się będzie natomiast z fazą budowy. W fazie budowy nastąpi emisja zanieczyszczeń do powietrza zarówno zorganizowana jak i niezorganizowana. Spowodowana ona będzie pracą maszyn budowlanych i środków transportu emitujących zanieczyszczenia powstające ze spalania paliw w silnikach spalinowych (tlenki azotu, benzen, tlenek węgla, węglowodory alifatyczne i aromatyczne). Dodatkowo dojdzie do emisji pyłów podczas prac ziemnych i w czasie ruchu pojazdów po nawierzchniach nieutwardzonych, a także emisji węglowodorów podczas układania nawierzchni bitumicznych.

Emisja tych zanieczyszczeń będzie miała charakter lokalny i ograniczony do dość krótkiego okresu czasu. Dlatego też nie będzie powodować znacznych uciążliwości i kumulacji w środowisku.

Powierzchnia ziemi

Zakłada się, iż oddziaływanie negatywne na powierzchnię ziemi wiązać się będzie z realizacją wszystkich planowanych projektów kluczowych na skutek fazy budowy. Praca ciężkiego sprzętu mechanicznego wykorzystywanego m.in. do przygotowania terenu, zdjęcia darniny, wykonania wykopów, robót ziemnych doprowadzić może do zmiany struktury gleby, do zagęszczenia powierzchni ziemi, zmniejszenia porowatości i powietrza glebowego.

W fazie budowy dojść może również do zanieczyszczenia środowiska glebowego substancjami niebezpiecznymi pochodzącymi z niewłaściwie prowadzonych prac budowlanych (np. wycieki płynów eksploatacyjnych z pojazdów i maszyn, niewłaściwe gromadzenie odpadów niebezpiecznych) lub zdarzeń drogowych z udziałem pojazdów przewożących materiały niebezpieczne. Nie mniej jednak powyższe zdarzenia występują losowo i są trudne do przewidzenia, zarówno w zakresie częstości występowania, jak i zakresu oraz nasilenia potencjalnego, negatywnego oddziaływania.

Oddziaływanie pozytywne wynikające z realizacji większości zamierzeń wiązać się będzie z realizacją infrastruktury technicznej, w szczególności systemu kanalizacji. Realizacja tych zadań bezpośrednio przełoży się na poprawę stanu czystości gleb. Mniej zanieczyszczeń pochłaniana będzie przez gleby również w wyniku poprawy infrastruktury drogowej.

Krajobraz

Realizacja ustaleń Programu może przyczynić się do poprawy walorów krajobrazowych regionu.

Klimat

Na podstawie analizy można przewidywać, iż osiągnięcie niektórych celów Programu będzie w sposób pośredni pozytywnie oddziaływać na elementy klimatu.

Klimat akustyczny

Tak jak w poprzednich wypadkach oddziaływanie na klimat akustyczny można analizować w dwóch fazach - w fazie budowy oraz w fazie eksploatacji omawianego obszaru. Wzmógłony hałas emitowany będzie podczas budowy prowadzonej w ramach realizacji projektów kluczowych, w szczególności odnoszących się do zadań związanych z budową, przebudową, przedłużaniem i modernizacją dróg oraz infrastruktury technicznej.

Hałas emitowany podczas prac budowlanych będzie miał charakter okresowy występujący jedynie do czasu zakończenia rozbudowy drogi. Związany będzie wyłącznie z pracą wykorzystywanych maszyn i urządzeń oraz ruchem pojazdów ciężarowych.

Na skutek eksploatacji nowych, przebudowanych i zmodernizowanych dróg również będzie następować emisja hałasu. Jednak należy zaznaczyć, iż hałas ten będzie w znacznym stopniu zmniejszony, poprzez remont nawierzchni oraz rozładowanie ruchu na niektórych ulicach w skutek budowy nowych dróg lub ich przedłużania.

Zasoby naturalne

Realizacja postanowień Programu, zakłada racjonalne korzystanie z zasobów naturalnych w oparciu o zasadę zrównoważonego rozwoju. Można zatem przewidywać pozytywne oddziaływanie analizowanego dokumentu na zasoby naturalne.

Zabytki

Pozytywny wpływ na zabytki będzie miała przebudowa i modernizacja ulic, z uwagi na zmniejszenie zanieczyszczeń komunikacyjnych. Należy tu zaznaczyć, iż pyły oraz drgania odgrywają rolę czynnika niszczącego elewacje i konstrukcję tych obiektów.

Dobra materialne

Zakłada się, iż poprzez poprawę jakości ulic nastąpi pozytywny wpływ na dobra materialne, co wiązać się będzie ze zmniejszeniem pyłów oraz drgań (podobnie jak w przypadku zabytków).

Oddziaływania bezpośrednie i pośrednie są związane przede wszystkim z budową i funkcjonowaniem danej inwestycji zarówno na etapie budowy jak i późniejszej eksploatacji. W tym przypadku przewiduje się, iż jedynie na etapie budowy danych obiektów mogą wystąpić chwilowe negatywne oddziaływania tego typu, natomiast późniejsza eksploatacja będzie skutkować pozytywnym wpływem na wszystkie komponenty środowiska.

Planowane w Programie przedsięwzięcia mogą wykazywać efekty skumulowane, w momencie, gdy inwestycje nakładać się będą w czasie z innymi planowanymi na tym obszarze i w jego sąsiedztwie przedsięwzięciami. W razie nakładania się harmonogramów prac związanych z budową niektórych obiektów nie można wykluczyć oddziaływania skumulowanego na wszystkie komponenty środowiska. Zwiększy się emisja zanieczyszczeń powietrza w wyniku pracy sprzętu i maszyn w jednakowym czasie. Destabilizacji ulegnie klimat akustyczny, niektóre prace będą generować drgania i wibracje powierzchni ziemi i wody. Będą to oddziaływania, które ustąpią wraz z zakończeniem prac budowlanych.

Oddziaływania wtórne, podobnie jak oddziaływania skumulowane, są trudne do przewidzenia, przede wszystkim ze względu na możliwość wystąpienia z opóźnieniem oraz w oddaleniu od źródła pierwotnego oddziaływania. Niemniej jednak nie przewiduje się, aby oddziaływanie tego typu miało negatywne skutki.

L. PRZEDSTAWIENIE ROZWIĄZAŃ MAJĄCYCH NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO

Rezygnacja z wdrażania Programu, jako kompleksów celów i zadań, byłaby dla jakości środowiska przyrodniczego i życia mieszkańców rozwiązaniem gorszym niż potencjalne oddziaływania. W wyniku przeprowadzonej analizy stwierdzono pozytywny wpływ celów Programu na wszystkie komponenty środowiska. Najkorzystniejsze i najsilniejsze skutki dla środowiska może generować realizacja następujących celów krótkoterminowych:

- ograniczenie eutrofizacji wód (rolnictwo, doczyszczanie ścieków, gospodarka ściekowa na wsi) poprzez rozwój, w tym budowę i modernizację infrastruktury wodno - kanalizacyjnej na obszarze powiatu,
- kompleksowa gospodarka odpadami - budowa i modernizacja infrastruktury zagospodarowania odpadów,
- ograniczenie hałasu komunikacyjnego - między innymi poprzez rozwój i modernizację infrastruktury drogowej,
- oszczędne gospodarowanie zasobami - w tym głównie energii poprzez termomodernizację istniejącej infrastruktury.

Realizacja pozostałych ustaleń także spowoduje znacząco pozytywne skutki dla środowiska.

Zapobieganie negatywnemu wpływowi na środowisko planowanych inwestycji powinno odbywać się zawsze już na etapie planowania danego przedsięwzięcia. Ograniczanie

wpływu jest tak samo istotne na etapie realizacji celu (zabiegi minimalizujące na etapie budowy, modernizacji), jak i w trakcie eksploatacji inwestycji (np. użytkowania drogi). Należy wziąć pod uwagę, iż problemy z inwestycjami mogą zaistnieć na obszarach chronionych. Rozwiązanie tych problemów będzie wymagało dużego wysiłku i niejednokrotnie poniesienia kosztów. W świetle uregulowań prawnych konflikty te można rozwiązać na trzy sposoby:

- Podjęcie działań minimalizujących i/lub kompensacyjnych
- Zmianę lokalizacji inwestycji, omijając tereny chronione
- Rezygnację z inwestycji

Wszystkie te rozwiązania są trudne w realizacji. Najmniej korzystną sytuacją okazuje się zawsze rozwiązanie trzecie, które jest rozwiązaniem ostatecznym. Rezygnacja powoduje brak rozwiązania ważnych problemów lokalnych społeczności, a w efekcie doprowadza do wykształcenia postaw niechętnych ochronie przyrody. W przypadku realizacji Programu nie stwierdzono zagrożeń na cele i przedmioty ochrony Natura 2000.

Przy realizacji zadań Programu Ochrony Środowiska warto zwrócić uwagę na fakt, iż niektóre z zaplanowanych działań związanych z termomodernizacją budynków (w przypadku niewłaściwego prowadzenia robót) mogą doprowadzić do zniszczenia siedlisk gatunków podlegających ochronie: ptaków (przede wszystkim związanych z siedzibami ludzkimi: *Apus apus*, *Passer montanus*, *Passer domesticus*) i nietoperzy. Prowadzone na szeroką skalę remonty, docieplenia mogą powodować ograniczenie liczby miejsc lęgowych i w konsekwencji przyczynić się do zaniku populacji. W związku z powyższym, prowadzenie prac związanych z termomodernizacją budynków, powinno odbywać się przy dostosowaniu odpowiedniego terminu, a także sposobu wykonania prac budowlanych, remontowych i innych do okresów lęgów, rozrodu i hibernacji, także przy wspomaganiu rozmnażania się gatunku na stanowiskach naturalnych i edukacji społeczeństwa oraz właściwych służb w zakresie rozpoznawania gatunków chronionych i sposobów ich ochrony (zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 28 września 2004 r. w sprawie gatunków dziko występujących). Wobec powyższego wskazana jest dokładna analiza poszczególnych przypadków planowanych termomodernizacji i weryfikacja miejsc lęgowych ptaków (inwentaryzacja ornitologiczna) oraz schronień nietoperzy. Przy planowanych pracach wskazana jest również konsultacja i nadzór ornitologa oraz chiropterologa.

Wśród zadań wymienionych w analizowanym Programie, na uwagę zasługuje również modernizacja, rozwój i budowa Małych Elektrowni Wodnych (zwłaszcza na odcinkach rzek o dużym spadku). Realizacja tego zadania ma na celu zwiększenie retencyjności w zlewniach umożliwiające zapobieganie skutkom suszy i powodzi, a w dalszej

perspektywie osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód powierzchniowych oraz ochrona jakości wód podziemnych i racjonalizacja ich wykorzystania. Oprócz wielu pozytywnych skutków jakie niesie za sobą budowa, czy też prace konserwacyjno-modernizacyjne tego typu obiektów, mogą wystąpić negatywne oddziaływania, związane z przerwaniem ciągłości rzeki, a wynikające z wystąpienia bariery fizycznej, powodującej zakłócenia w naturalnym korytarzu ekologicznym, jakim jest dolina rzeczna. W związku z realizacją tego zadania konieczna jest instalacja przepławek dla ryb, o odpowiednich parametrach, umożliwiających migrację poszczególnych gatunków.

Biorąc pod uwagę powyższe, bardzo ważną rolę odgrywać będą tu oceny oddziaływania na środowisko, które należy prowadzić dla przedsięwzięć mogących pogorszyć stan środowiska. Na podstawie tej oceny wydawane będą decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach.

M. PRZEDSTAWIENIE ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROGRAMIE ALBO WYJAŚNIENIE BRAKU ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH

Program ochrony środowiska powiatu augustowskiego na lata 2012 - 2015 przedstawia cele i zadania do wykonania w zakresie inwestycji krótkoterminowych (2012 - 2015), oraz długoterminowych (2015 - 2019). Planowane inwestycje własne gmin, miast i powiatu oscylują głównie z zakresie:

- Infrastruktury wodno - kanalizacyjnej,
- Przebudowy dróg,
- Gospodarki odpadami,
- Termomodernizacji budynków

W najbliższych latach na terenie powiatu augustowskiego zaplanowanych zostało około 34 inwestycji. Świadczy to o chęci władz powiatu do wprowadzania zmian prowadzących do poprawy jakości środowiska przyrodniczego jak i standardu życia mieszkańców.

Wyznaczone cele są spójne z dokumentami wyższych szczebli, zawierają pełen zakres informacji w zakresie aktualnego stanu środowiska naturalnego w powiecie, przedziały czasowe wykonania poszczególnych inwestycji oraz nakłady finansowe i sposób ich finansowania, dlatego zrezygnowano z przedstawienia rozwiązań alternatywnych do zaproponowanych.

Podstawowym problemem w dokonywanej ocenie oddziaływania realizacji niniejszego Programu ochrony środowiska dla powiatu augustowskiego jest stosunkowo duży poziom

ogólności analizowanego dokumentu, w szczególności jeśli chodzi o inwestycje kluczowe. Jednak należy dodać, iż brak szczegółowości jest dość typową cechą tego typu opracowań. Ogólny charakter zapisów, w szczególności projektów kluczowych umożliwił w niektórych przypadkach tylko pobieżną prognozę możliwych oddziaływań. Poza tym, nie napotkano więcej problemów podczas sporządzania niniejszej analizy.

N. STRESZCZENIE SPORZĄDZONE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Prognoza oddziaływania na środowisko Programu ochrony środowiska powiatu augustowskiego na lata 2012 - 2015, została opracowana zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska, oraz wytycznymi ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko i stanowi element procedury postępowania w sprawie oceny oddziaływania tego dokumentu na środowisko przyrodnicze regionu.

Prognoza dotyczy następujących zagadnień, będących treścią analizowanego Programu: analizy i oceny środowiska przyrodniczego oraz problemów jego ochrony, identyfikacji i charakterystyki przewidywanych znaczących oddziaływań i ustaleń zawartych w Programie.

Prognoza oddziaływania na środowisko ma na celu sprawdzenie stopnia uwzględnienia, w tym projekcie celów ochrony środowiska i priorytetów ekologicznych ustanowionych na szczeblu regionalnym, krajowym i międzynarodowym. Porównanie zapisów Programu ochrony środowiska województwa podlaskiego na lata 2011 - 2014 oraz Polityki ekologicznej Państwa z projektowanym Programem ukazuje, dużą zgodność głównych celów i priorytetów ekologicznych. Nie stwierdzono celów sprzecznych i wykluczających się.

Prognoza jako punkt wyjścia do kolejnych analiz, opisuje istniejący stan środowiska powiatu, oraz problemy związane z jego ochroną. Do cech charakterystycznych powiatu augustowskiego zalicza się urozmaicony krajobraz, dużą liczbę obszarów prawnie chronionych (zarówno prawem polskim jak i europejskim), oraz bogate przedstawicielstwo gatunkowe flory i fauny.

Analizie i ocenie poddano również przewidywane znaczące oddziaływania na środowisko. W wyniku analizy stwierdzono, iż wśród zadań ujętych w Programie nie ma inwestycji mogących powodować większe zagrożenie dla środowiska, gdyż suma korzyści z realizacji działań przekracza potencjalne zagrożenie.

Podsumowując, można stwierdzić, iż zdecydowana większość zaproponowanych celów i zadań będzie miała dodatni wpływ na środowisko i ludzi. Zakładając, że zostaną one

wcielone w życie, powinny wpłynąć na zwiększenie tempa aktywności w zakresie ochrony środowiska.

Powstanie niniejszej Prognozy pozwala stwierdzić poprawność wykonania Programu w zakresie zawartości niezbędnych informacji i analiz dotyczących polityki ochrony środowiska powiatu augustowskiego na najbliższe lata.